

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Jiří PLAČEK

Migrace profesionálních fotbalistů v zemích Evropy

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Filip KOVAŘÍK

Olomouc 2023

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Jiří Plaček (R20360)
Studijní obor:	Geografie pro vzdělávání / Matematika se zaměřením na vzdělávání
Název práce:	Migrace profesionálních fotbalistů v zemích Evropy
Title of thesis:	Migration of professional footballers in European countries
Vedoucí práce:	Mgr. Filip Kovařík
Rozsah práce:	54 stran, 9 vázaných příloh
Abstrakt:	Bakalářská práce hodnotí vývoj a porovnává podíl zahraničních hráčů (migrantů) ve vybraných sezónách od roku 2001 až do roku 2022, včetně identifikace nejpočetnějších zahraničních národů v TOP 5 evropských ligách a české lize. Součástí studie je i vysvětlení systému fungování fotbalových přestupů a faktorů ovlivňujících tyto přestupy. Dílčím cílem je porovnání literárních studií a aktualizace podílu zahraničních hráčů v prvních evropských ligách.
Klíčová slova:	fotbal, migrace, prostorová analýza, Evropa, zahraniční fotbaloví hráči
Abstract:	The thesis evaluates the development and compares the share of foreign players (migrants) in selected seasons from 2001 to 2022, including the identification of the most numerous foreign nations in the TOP 5 European leagues and the Czech league. The study also includes an explanation of the system of football transfers and the factors influencing these transfers. A sub-objective is to compare literature studies and update the proportion of foreign players in the first European leagues.
Key words:	football, migration, spatial analysis, Europe, foreign football players

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně na základě uvedené literatury, pramenů a jiných zdrojů informací použitých pro tvorbu práce.

V Olomouci, 2023

podpis.....

Tímto bych rád vyjádřil své upřímné poděkování vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Filipu Kovaříkovi za jeho neocenitelné rady, pomoc a připomínky při zpracování práce. Také bych rád poděkoval rodině a svým přátelům za jejich neustálou podporu, povzbuzení a motivaci k získání vzdělání a prožití krásných studentských let.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Jiří PLACĚK
Osobní číslo: R20360
Studijní program: B0114A330002 Geografie pro vzdělávání
Téma práce: Migrace profesionálních fotbalistů v zemích Evropy
Zadávající katedra: Katedra geografie

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude zabývat přestupy profesionálních fotbalistů do nejvyšších evropských fotbalových lig, které představují druh mezinárodní pracovní migrace. Důraz bude kladen na významné migrační proudy profesionálů do evropských zemí a mezi nimi, přestupovou politiku, zastoupení cizinců v prvních ligách evropských zemí i na tržní hodnoty hráčů a jejich vývoj. Evropské země budou vymezeny na základě členství v Unii evropských fotbalových asociací (UEFA) a analyzováno bude období posledních cca 15 až 20 let. Práce bude doplněna řadou tabulkových a grafických prvků.

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 – 8 000 slov
Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

BALE, J. R. (1978): Geographical Diffusion and the Adoption of Professionalism in Football in England and Wales. *Geography*, 63, 3, s. 188-197.
FIFA (2021): TEN YEARS OF INTERNATIONAL TRANSFERS: A REPORT ON INTERNATIONAL FOOTBALL TRANSFERS WORLDWIDE 2011-2020. (on-line, cit. 2022-03-10). Dostupné z WWW: <https://digitalhub.fifa.com/m/47c2f0047dd61f3b/original/FIFA-Ten-Years-International-Transfers-Report.pdf>
HORNÁČEK, I. (1966): 100 roků fotbalu. 1. vyd. Bratislava: Obzor. 336 s.
JELÍNEK, R. A KOL. (2000): První fotbalový atlas světa. 1. vyd. Praha: Infokart. 199 s.
JELÍNEK, R., JENŠÍK, M. (2005): Atlas českého fotbalu od roku 1890. 1. vyd. Praha: Radovan Jelínek, 383 s.
MAGEE, J., SUGDEN, J. (2002): „The World at their Feet“: Professional Football and International Labor Migration. *Journal of Sport and Social Issues*, 26, 4, s. 421-437.
MAGUIRE, J. (2011): Globalization and Sport: Beyond the Boundaries? *Sociology* 45, s. 923-929
MAGUIRE, J., STEAD, D. (1998): BORDER CROSSINGS: Soccer Labour Migration and the European Union. *International Review for the Sociology of Sport*, 33, 1, s. 59-73.
TOMEŠ, J. (2012): Sport a geografie I. *Geografické rozhledy*, 21, 4, s. 6-9.

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Filip Kovařík
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 28. března 2022
Termin odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2023

L.S.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

prof. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 28. března 2022

Seznam použitých zkratk

BREXIT – odchod Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU

EU – Evropská unie

FAČR – Fotbalová asociace České republiky

FIFA – Mezinárodní federace fotbalových asociací

UEFA – Unie evropských fotbalových asociací

THE FA – nejvyšší řídicí orgán anglického fotbalu

ZH – zahraniční hráč

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle práce	10
3	Metody	11
4	Teoretická východiska	13
4.1	Migrace profesionálních fotbalistů	13
4.2	Geografie sportu.....	17
4.2.1	Geografie fotbalu.....	19
4.3	Organizace profesionálního fotbalu	19
4.3.1	FIFA	19
4.3.2	UEFA	21
4.4	Přestupy (migrace hráčů) a omezující faktory.....	22
4.4.1	Historie fotbalových přestupů.....	23
4.4.2	Bosman rulling – Bosmanovo pravidlo	24
4.4.3	Oficiální vznik přestupového okna	25
4.4.4	Další omezení přestupů	25
4.5	Výchozí databáze.....	27
5	Analýza zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA	28
6	Diskuse výsledků.....	39
7	Závěr	43
8	Summary.....	45
9	Použité zdroje	46
9.1	Literární zdroje	46
9.2	Internetové zdroje.....	47
9.3	Zdroje databáze Transfermarkt.....	49
	Přílohy.....	50

1 Úvod

Fotbalové přestupy jsou jedním z klíčových aspektů moderního fotbalu. V posledních letech přitahují širokou pozornost fanoušků a médií po celém světě. Každoročně jsou fotbalové kluby na posilnění svého kádru schopny utratit několik milionů až stamiliónů eur. Celkový proces přestupů je však velmi složitý. Zahrnuje jednání mezi kluby, následující vyjednávání klubu s hráčem o nové pracovní smlouvě. Tato vyjednávání o přestupu mohou trvat až několik měsíců. Mimo to je klub nucen řešit finanční a právní aspekty, které se přestupů týkají. V přestupových oknech, ve kterých se přestupy tradičně konají, je tlak na kluby z řad fanoušků a médií obrovský. Tyto nezáživné strany s velkým napětím sledují přestupy od prvotních zvěstí až po finální výsledek.

Celkové částky fotbalových přestupů dosáhly astronomických výšek. Rekordní vynaloženou přestupovou částkou za profesionálního fotbalistu je 222 milionů eur (více než 5 miliard Kč). Takovou sumu zaplatilo francouzské Paris Saint-Germain za novou posilu. Neymar da Silva Santos Júnior (zkráceně Neymar), se do nového klubu stěhoval z katalánské metropole, klubu FC Barcelony v roce 2017. Aspekt těchto vysokých částek a jeho následný zájem z řad veřejnosti i autorů zabývajících se danou problematikou je jedním z důsledků globalizace fotbalových přestupů.

Tak i jako fotbal samotný má svá pravidla, stejně i fotbalové přestupy mají své regule. V případě porušení mohou být následky pro klub katastrofální. Příkladem je zákaz nakupování nových hráčů, zákaz registrování nových hráčů, zaplacení vysokých poplatků, dokonce i možnost vyřazení z evropských pohárů. Přestupy ve fotbale proto přináší mnoho kuriozit, zvrátů a překvapení.

Prostředí fotbalových přestupů je natolik zajímavé, že se stalo inspirací pro tuto práci. Geografie má v tomto kontextu důležitou úlohu, především pokud jde o migraci hráčů a s tím spojené přestupy. Tento proces vykazuje prostorový aspekt a geografické metody jsou vhodné pro jeho studium. Kromě toho se jedná o dynamicky se měnící jevy, které jsou ovlivněny celou řadou faktorů a událostí v průběhu času.

2 Cíle práce

V práci zhodnotíme migraci profesionálních fotbalistů v prvních ligách, které sdružuje Unie evropských fotbalových asociací (UEFA). Nastíníme prvotní fotbalové přestupy, které jsou úzce propojeny s profesionalismem ve fotbale, jejich typy, pravidly, která dala možnost hráčům pracovně migrovat v zemích asociace bez nutnosti souhlasu předchozích klubů, a omezení při přestupech.

Dílčí částí bude popis využívaných metod a organizací sdružujících profesionální fotbal, Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA) a Unie evropských fotbalových asociací (UEFA).

V neposlední řadě zanalyzujeme počty cizinců v evropských prvních ligách v sezóně 2001/2002, 2006/2007, 2011/2012, 2016/2017 a 2021/2022, kde se budeme zabírat změnami ve vybraných pěti sezónách v posledních dvaceti letech fotbalu. Jedná se již o odehrané sezóny s úplnými, neměnnými daty. Práce bude vhodně doplněna o grafické a tabulkové podklady.

Pracovní hypotézy

V posledních dvaceti letech moderního fotbalu jsme byli svědky mnoha faktorů, které změnily dopad fotbalových přestupů. Mohli jsme spatřit koncepty velkoklubů při nákupech hráčů za obrovské, v té době rekordní sumy, či koncepty klubů, které se rozhodly využívat hráče zejména ze své vlastní akademie. V posledních letech byl přestupový trh ovlivněn pandemií COVID-19, kdy velkokluby méně utrácely za nové hráče z důvodu nižších příjmů, které byly způsobeny omezením zisků vlivem pandemie, a tak došlo k poklesu migrace hráčů (přestupů)

S vývojem přestupového trhu a zvýšením medializování problematiky můžeme přednést hypotézu, že během dvaceti let došlo k následujícím změnám. Na tyto předpoklady se pokusíme v práci zaměřit. V diskusi je poté potvrdíme či naopak vyvrátíme.

- V každé první lize spadající pod konfederaci UEFA přibyl počet zahraničních fotbalistů napříč sezónami.
- Nejvyšší zastoupení zahraničních fotbalistů ve všech analyzovaných sezónách bude v anglické Premier League.
- V TOP 5 ligách, ve kterých platí pravidlo o non-EU players, bylo zastoupení zahraničních fotbalistů nižší než v ligách, které pravidlo nemají zavedeno.
- V české první lize se v průběhu od první po poslední sledované sezóny očekává celkový nárůst zahraničních hráčů o 100 %.
- Nejméně zahraničních fotbalistů se očekává v prvních ligách ve východní Evropě.

3 Metody

Sběr dat

Statistická data pro jednotlivé sezóny jsou veřejně dostupné z databáze Transfermarkt, se kterou jsme pracovali. Tato sekundární data jsme získali přepisem do tabulkového editoru Microsoft Excel, kde jsme s nimi následně pracovali. Data z prvních lig, které spadají pod konfederaci UEFA, nejsou však kompletní a u některých lig pro vybrané sezóny zcela chybí z vícero důvodů (například v případě pozdějšího členství v UEFA). V databázi Transfermarkt lze také vyhledat několik odkazů s daty, která odkazují na počty cizinců, nicméně plně obsažená data byla pouze ve dvou odkazech. První obsahuje celkový počet hráčů a počet zahraničních hráčů, kteří byli zapsáni na soupisce alespoň v jednom oficiálním zápase. Druhý obsahuje celkový počet hráčů a počet zahraničních hráčů, kteří nastoupili v alespoň jednom oficiálním zápase na hrací plochu, tedy odehráli alespoň část utkání. Pro analýzu jsme zvolili prvně zmíněná data hráči nemuseli do zápasu zasáhnout, jediná povinnost byla, aby hráči byli klubem zaregistrováni v lize a předpokládáme, že se hráči v dané zemi/klubu nacházeli, a proto se jedná o migrující hráče. Ligy, které se hrají formátem jaro-podzim¹ budou sloučeny s ligami hrající formát podzim-jaro. Například pro formát podzim-jaro sezóny 2001/2002 bude korespondovat formát jaro-podzim sezóny 2002. Veškerá data v databázi Transfermarkt jsou dostupná všem návštěvníkům bez nutnosti registrace.

Práce s daty

Data z databáze získáme přepisem do programu Microsoft Excel, ve kterém si vytvoříme přehledné tabulky pro jednotlivé sezóny. Budeme pracovat zejména s daty počtu všech hráčů v dané lize a počtu zahraničních hráčů v dané lize. S daty posléze provedeme statistické operace. Pro naši práci budeme využívat zejména absolutní četnost (počty jednotlivých prvků) všech a zahraničních hráčů a relativní četnost (v %) zahraničních hráčů v dané lize.

Grafické výstupy

Grafické výstupy nám budou sloužit pro lepší znázornění změn zahraničních hráčů v jednotlivých ligách. Tyto změny vyličíme zejména u map, které budou obsahovat kartogramy (procentuální podíl zahraničních hráčů v dané lize). Pro lepší přehlednost dat vytvoříme tabulku všech prvních lig, spadající pod konfederaci UEFA, v jednotlivých analyzovaných sezónách (sezóny 2001/2002, 2006/2007, 2011/2012, 2016/2017, 2021/2022).

V příloze budou také rovněž výstupy, které budou doplňovat teoretickou část práce a nebudou nutně souviset se změnami počtu zahraničních hráčů v prvních ligách. Mezi takové bude patřit přehled všech asociací, které patří pod konfederaci UEFA.

¹ Některé ligy, patřící ke konfederaci UEFA, mají nastaven formát jaro-podzim. Sezóna je naplánována začátkem dubna a sezóna končí v listopadu. Tento formát se praktikuje zejména v severských zemích z důvodu klimatických podmínek.

Použité programy

K dosažení stanovených cílů bude k práci využit geografický informační systém QGIS, pomocí kterého budeme vytvářet mapy k lepšímu pochopení problematiky. Také budeme používat již zmíněný Microsoft Excel pro vytvoření grafů a tabulek, které budou součástí přílohy. K práci bude využit Microsoft Word.

Formování výsledků

Po analýze dat a vytvoření grafických výstupů budeme porovnávat zásadní rozdíly změn mezi vybranými sezónami. Důraz bude kladen na změny, které nastaly v TOP 5 ligách (z dlouhodobého hlediska výkonnosti klubů se jedná o neúspěšnější země na evropské scéně, v žebříčku UEFA zemím patří 1. až 5. místo) a v české fotbalové lize. Budeme také analyzovat vybrané významné a nejpočetnější skupiny zahraničních hráčů stejné národnosti v TOP 5 ligách a české fotbalové lize, které se v průběhu sezón měnily.

Shrnutí metod

V práci budou využita data z databáze Transfermarkt, která budou námi zanalyzována pomocí softwaru Microsoft Excel, jenž bude také sloužit jako podklad pro vytvoření grafických výstupů a pro vytvoření map v programu QGIS. V programu také využijeme kartografické metody pro lepší znázornění změn zahraničních hráčů v jednotlivých sezónách.

V práci budou využity tyto metody:

- sběr sekundárních dat z databáze Transfermarkt
- analýza dat v tabulkovém procesoru Microsoft Excel
- vytvoření a využití kartografických vizualizací pomocí geografického informačního systému QGIS
- vytvoření a využití dalších grafických výstupů a tabulek
- zformování výsledků práce a jejich doplnění o diskusi

4 Teoretická východiska

4.1 Migrace profesionálních fotbalistů

Přestupy profesionálních fotbalistů se staly běžnou součástí moderního fotbalu. Jedná se o specifický typ pracovní migrace, na kterou se dá aplikovat celá řada ekonomických teorií, zejména push a pull faktory (push faktor ve fotbale z pohledu klubu – „vyhánění“ fotbalisty z klubu, pull faktor ve fotbale z pohledu klubu – „přitáhnutí“ fotbalisty do klubu).

Zajímavou teorii publikoval J. Magee. Bývalý fotbalista, který po konci kariéry zvolil akademickou dráhu, vydal se svým kolegou profesorem J. Sugdenem publikaci „The World at their Feet“: Professional Football and International Labor Migration“. Magee a Sugden (2002) zde zkoumají problémy spojené s migrací fotbalistů včetně otázek diskriminace a kulturní a jazykové bariéry. Zároveň se zde zabývají rolí agentů v dílčích částech procesu přestupu a dopadem na trh s fotbalovými hráči po celém světě.

Jedním z klíčových argumentů, který Magee zastává je, že mezinárodní migrace fotbalistů odráží trend na globálním trhu práce, kdy profesionální fotbalisté hledají lepší mzdy a pracovní podmínky v jiných zemích. Celkově tyto migrace fotbalistů můžou mít pozitivní či negativní dopad na rozvoj fotbalu v různých zemích. Také uvádí, že přestupový trh se stal významnou hnací silou nerovnosti ve fotbale.

Autor také vytváří hypotézu o rozdělení fotbalového světa, kdy zjednodušeně rozdělíme země na jádra, semi-periferie a periferie. Pokusíme se zde o přeformulování této myšlenky vzhledem k aktuálnímu dění ve světě fotbalu.

Jádrem jsou nejúspěšnější kluby z TOP 5 lig, které jsou nadále doplněny dalšími kluby, které se sice nepravidelně, ale často účastní nejvyšších pohárových soutěží. Jako semi-periferie jsou chápány kluby z Evropy, které se neúčastní pohárových soutěží, nadále lze zde přiřadit fotbalové kluby z USA, Brazílie, Argentiny, Mexika, nově i kluby ze Saudské Arábie, kterým v posledním roce roste popularita zejména díky překvapivým výsledkům na Mistroství světa 2022 a příchodu Cristiana Ronalda do saudského klubu Al Nassr. Periferií jsou chápány fotbalové kluby z Afriky a kluby ze států méně rozvinutých. Z hlediska přestupů jsou to kluby, které nakupují hráče za nižší částky a hráčům nabízejí nižší mzdy. Ovšem ne všechny kluby jsou zde jasně definovatelné. Typickým příkladem můžou být české kluby, které jsou pro zahraniční fotbalisty zejména hrající „periferní ligu“ atraktivní, ale zároveň nedosahují, co se týče finančních stránek, na kluby z TOP 5 lig. České fotbalové kluby tedy můžeme řadit na pomyslný stupínek mezi jádrem a semi-periferií. Velmi zajímavé jsou také brazilské a argentinské kluby společně s kluby z USA. Nejlepší hráči hrající za kluby v zámoří častokrát nepovažují svůj současný klub za konečnou destinaci, a proto většina z nich cílí k přestupu do Evropy, nejlépe do klubu v TOP 5 ligách.

Toto rozdělení se může měnit i v průběhu času. Tak jako kluby ze Saudské Arábie lze kategorizovat do semi-periferie, tak i v nedávné minulosti jsme zde mohli řadit kluby z Číny, které byly pro evropské fotbalisty atraktivní kvůli nabídce vysoké mzdy. Čínský fotbalový svaz ovšem v roce 2017 uvalil 100% daň na přestupy v hodnotě vyšší než 6,63 milionu dolarů, za domácího fotbalistu v hodnotě vyšší než 3 miliony dolarů (MacInnes, 2017). V roce 2019, s platností od ledna 2020, byl svazem zaveden platový strop, kdy nově angažovaný cizinec smí pobírat plat maximálně 3,3 milionu dolarů a domácí fotbalista 1,4 miliony dolarů (Price, 2020).

V práci se zaměříme na přestupy, jejich typy a porovnáme počty zahraničních hráčů v prvních fotbalových ligách, spadajících pod konfederaci UEFA. Ovšem, jaké jsou příčiny těchto přestupů a co je pro hráče motivující pro přestup do jiného klubu?

J. Magee s J. Sugden ve své publikaci, “The World at their Feet” - Professional Football and International Labor Migration (2002), charakterizují 6 typů sportovců.

Kategorie hráčů podle J. Magee a J. Sugden:

Osadník (*Settler*), Ctižádostivec (*Ambitionist*), Vyhnanec (*Exile*), Kočovný kosmopolita (*Nomadic Cosmopolitan*), Vykázaný (*Expelled*), Žoldák (*Mercenary*) (Magee a Sugden, 2002)

Tab. 1: Kategorie hráčů podle J. Magee a J. Sugden

Osadník	Hráč, který zůstává v klubu více sezón a nemá důvod k odchodu z klubu / země. Jedinec zde stráví alespoň 5 sezón nebo zde zůstane do konce hráčské kariéry.
Ctižádostivec	Hráč, který preferuje nejvyšší soutěže. Významnou roli při vzbuzování této ambice hrají televizní přenosy. Hráči si od dětství přejí splnit sen a stát se profesionálním fotbalistou v největších ligách.
Vyhnanec	Fotbalista, který se z osobních nebo politických důvodů (buďto dobrovolně či kvůli ohrožení své kariéry, svobody nebo života) rozhodne opustit rodnou zemi a pokračovat v kariéře v zahraničí.
Kočovný kosmopolita	Hráč, který má touhu po poznání nových národů, kultur zejména ve velkých světových městech. Hráč tedy dobrovolně migruje mezi kluby v různých zemích.

Vykázaný	Fotbalista, který je nucen emigrovat do klubu v jiné zemi. Magee a Sugden jako typickým příkladem uvádí fotbalistu Erica Cantonu, který byl nucen kvůli problémům s francouzskými fotbalovými úřady přestoupit do Anglie.
Žoldák	Typ hráče, který je motivován finančním ohodnocením. Hráč migruje s představou zisku financí v krátkém časovém horizontu.

Zdroj: Magee a Sugden (2002): "The world at their feet": Professional Football and International Labor Migration; vlastní zpracování

Magee a Sugden (2002) taktéž uvádí, že klíčovými body je kombinace těchto kategorií, protože téměř ve všech případech hráče tvoří dva a více zmíněných typů. U hráčů se také jeví proměnlivost těchto kategorií v průběhu fáze kariéry.

V moderním fotbale jsou však tyto kategorie nereprezentativní. Kluby nepřirazují tyto kategorie hráčům, ze kterých si následně zvolí, kterého by chtěly angažovat. Zaměříme se na faktory, které ovlivňují migraci fotbalistů. Tyto faktory budou rozděleny do čtyř typů (2 z pohledu klubů, 2 z pohledu hráčů) se třemi kategoriemi: sportovní, ekonomická a ostatní.

Typy

- 1-K: Klub s vyšší prestiží a lepším umístěním (přední týmy svých lig)
- 2-K: Klub s nižší prestiží a horším umístěním (průměrné až podprůměrné týmy svých lig)
- 1-H: Hráč, který pravidelně nastupuje v základní jedenáctičlenné sestavě s výbornými výkony, hrající v klubu 2-K
- 2-H: Hráč, který je pro utkání pravidelně zapsán na soupisku, ale do utkání nezasáhne, nebo dokonce není přiřazen na soupisku pro zápas, hrající v klubu 1-K

Pro lepší názornost jsme hráče 1-H (hráč základní sestavy, kterému můžeme přiřadit status „hvězda týmu“) zařadili do klubu 2-K (klub, který ve své lize nevykuká a nemá vysoké ambice, např. prvenství v lize). Hráče 2-H (hráč, který po většinu zápasu je pouze na lavičce náhradníků či se do nominace pro zápas vůbec nedostane) jsme zařadili do klubu 1-K (klub, který se umísťuje na předních příčkách ligy a pravidelně se účastní evropských pohárů).

Sportovní

Hráč 1-H

Pro většinu profesionálních fotbalistů je sportovní stránka klubu důležitější než ekonomická. Důvodem také je, že kluby s lepší sportovní stránkou v praxi nabízejí i lepší ekonomickou stránku

a nabízí hráčům vyšší mzdy. Hráč 1-H bude mít zájem o přestup do klubu 1-K zejména pro možnost získání více týmových trofejí s klubem s lepším umístěním. V klubu 1-K také má vyšší šanci na získání individuálních trofejí.

Hráč 2-H

Hráč 2-H by se mohl rozhodnout pro klub 2-K z důvodu většího herního vytížení, které se mu v klubu 1-K nedostává. Tento hráč však nemusí mít o žádný přestup zájem a pozice náhradníka hráči vyhovuje.

Klub 1-K

Klub 1-K bude chtít angažovat hráče 1-H pro zkvalitnění svého kádru. K tomu, aby klub vyhrával trofeje, potřebuje jedny z těch nejlepších fotbalistů na trhu. Každý nejlepší fotbalista je angažován z klubu 2-K do klubu 1-K. Výjimkou jsou fotbalisté, kteří úspěšně absolvují juniorskou akademii a usadí se v prvním týmu (u klubů 1-K je to opravdu malá část, z ročníku to mohou být 1-2 hráči).

Klub 2-K

Klub 2-K naopak bude chtít angažovat hráče 2-H pro zkvalitnění týmu hráčem, který měl možnost hrát za přední klub ligy. Klub hráči nabídne vyšší herní vytíženost v zápasech. Zde se dá konstatovat, že velká část fotbalistů miluje fotbal a trápí je status pouhého náhradníka. Hráči často přestupují do klubů 2-K, i když ví, že budou mít menší šanci na získání klubové i individuální trofeje. Ovšem klub 1-K může mít v plánu si hráče 2-H ponechat.

Ekonomický

Hráč 1-H

Pokud se zaměříme na ekonomickou stránku, tak je zcela jisté, že hráč 1-H bude v klubu 1-K výše finančně ohodnocen než v klubu 2-K. Dáno je to zejména tím, že lépe postavený a více prestižní klub má více financí na přestupy a mzdy (zisk financí z odměn za lepší umístění v lize, odměny ze zisku trofejí, vyšší zisky z televizních práv, prodej „merche“ či vlastníkem klubu jsou bohatí majitelé).

Hráč 2-H

Ovšem to již neplatí pro hráče 2-H, kterému klub 2-K nabídne buď o něco nižší nebo velmi podobné finanční ohodnocení jako právě klub 1-K. Klub 2-K má totiž o tohoto hráče zájem a je si vědom, že pokud nenabídne hráči podobnou sportovní stránku jako klub 1-K, musí hráči nabídnout alespoň podobný plat, aby měl hráč o přestup zájem. Hráči mají zájem o vyšší herní vytížení, ale ne na úkor drastického snížení mzdy.

Klub 1-K a Klub 2-K

Kluby budou řešit dvě ekonomické situace. Prvním hlediskem je určení finanční kompenzace pro druhý klub. V praxi bude tato částka vyšší, než částka za hráče 2-H. O hráče 1-H bude na

přestupovém trhu větší zájem ze stran dalších klubů. Druhý hráč nepřiláká tolik zájemců jiných klubů jako hráč 1-H, cena hráče bude tedy nižší. Druhým hlediskem bude nabízený plat pro hráče. Hledisko bylo popsáno v kategorii Ekonomický – Hráč 1-H a Hráč 2-H).

Ostatní

Kategorie ostatní zahrnuje individuální stránky ze strany klubu a hráčů.

Hráči

Hráč může mít o přestup větší zájem, pokud se jedná o jeho vysněný klub. Při výběru hráče může být důležitým faktorem země, ve které se klub nachází a která je pro něj lákavá. Naopak hráč nemusí být ochoten migrovat, pokud se jedná o klub, za který nechce hrát nebo zemi, která hráči nevyhovuje. Důležitým aspektem při výběru klubu je také jazyk, ve kterém se v zemi hovoří.

Kluby

Rozhodujícím faktorem pro klub může být, zda je hráč ochoten zapojit se do týmu, což se projevuje na jeho motivaci. Zejména pokud hráč přichází z jiné země, měl by se naučit jazyk ve kterém se komunikuje uvnitř týmu. Kromě toho se každá liga liší svým stylem hry, kterému se hráč neumí přizpůsobit. Klub také musí zvážit, zda neporuší pravidla pro přestupy. Navíc pověst hráče může být pro klub důležitá. Pokud není v dobré kondici, může to mít negativní dopad na celý tým. Součástí přestupů jsou také zdravotní prohlídky hráčů. Kluby tím kontrolují fyzický stav hráče před podpisem smlouvy.

Příklad byl uveden pro zjednodušení a pochopení migrace z pohledu dvou hráčů a dvou klubů v praktickém hledisku. Uvedený příklad nereflektuje situaci, kdy hráč migruje z klubu typu 1-K do j něho klubu typu 1-K, potažmo z klubu typu 2-K do klubu typu 2-K.

Musíme také podotknout, že migrace na přestupovém trhu se netýká pouze hráčů, ale také trenérů, asistentů trenérů, specializovaných trenérů, manažerů, realizačních členů či týmových lékařů (z hlediska médií a fanoušků klubů se často diskutuje o trenérech, ostatní pozice již nebývají tak diskutované a nepodléhají prakticky žádným pravidlům, které by si vedení klubu muselo hlídat).

4.2 Geografie sportu

Sport je jednou z lidských aktivit, která výrazně dosáhla globálního rozšíření. Svým postavením nepatříčně ovlivňuje ekonomiku, politiku a vztahy mezi národy. S rozvojem průmyslové revoluce a urbanizace, které doprovázel přírůstek volného času, se pohybové činnosti rozšiřovaly nejprve v Evropě a následně i v zámořských zemích. Sportem se také zabývá celá řada vědních oborů – historie, sociologie, ekonomie a geografie (Tomeš, 2012)

Jeden z předních autorů problematiky J. Tomeš uvádí: „*Většina odborných prací věnovaných sportu se zabývá jeho společenskými, zdravotními a ekonomickými aspekty. Společenský a ekonomický přínos sportu daný jeho sledovaností a místem ve volnočasových a zdraví prospěšných aktivitách je*

obrovský, i když stále ještě málo prozkoumaný. Z tohoto hlediska geografie sportu představuje jen okrajovou a mladou disciplínu bez skutečného encyklopedického či referenčního díla.“ (Tomeš, 2012, s. 6) Zájem o témata spojená s geografii sportu, které obsahují různou problematiku sportu, můžeme spatřit s právě přibývajících vědeckými a kvalifikačními pracemi. Avšak na rozdíl od jiných subdisciplín, nemá geografie sportu vlastní časopis či asociaci. Většina vědců, která se zabývá geografii sportu, nepovažuje tuto subdisciplínu za svou specializaci.

Sport byl poprvé zmíněn v geografické publikaci *Géographie Universelle* francouzským autorem E. Réclus již v roce 1879, kde se autor pokusil objasnit teorii vzniku hry kriket. Další významnou práci v roce 1919 publikoval J. Hildebrand s názvem *Geografie her (The Geography of Games)* v *National Geographic Magazine* (Bale, 2008).

O úplně první článek této subdisciplíny v uznávaném geografickém časopise se zasloužil J. Rooney. V roce 1969 se jeho článek objevil v *Geographical Review*, který zkoumal geografické rozdíly v produkci vrcholových fotbalistů v USA a jejich migrační modely ze střední školy na univerzitu (Rooney, 1969). V práci se v zásadě objevily dva geografické pojmy: lokace a migrace.

Dalším přínosem pro geografii sportu bylo založení časopisu *Sport and Place: An international journal of sports geography*, kterou v roce 1987 založil J. Rooney. Cílem časopisu bylo rozšířit povědomí o geografických pracích obsahujících témata subdisciplíny. Poslední vydané číslo vyšlo v roce 2000. Časopis se potýkal s nedostatkem finanční podpory, nedostatkem kvalitních publikací a nepravidelným vycházením (Bale, 2008).

Významným průkopníkem zabývajícím se geografii sportu, zejména fotbalu v Evropě byl anglický geograf J. R. Bale. Za počátek sportovně geografických publikací v Evropě lze považovat publikaci *Geography and football : the use of ideas from football in the teaching of geography*, kterou vydal společně s D. Gowingem v roce 1976 (Bale, 2008). Bale je také autorem dvou významných odborných prací „*Sports Geograpy*“ z let 1989 a 2003, které lze považovat za milníky v této disciplíně. Bale v roce 2003 uvádí, že geografie sportu se zabývá těmito směry:

- a) proměnami prostorového rozmístění v území sportovních aktivit
- b) proměnlivým sportovním charakterem vzhledem k prostředí, v němž se sportovní aktivity odehrávají, a účastníky
- c) analýzou prostoru, ekonomiky a enviromentálních souvislostí (Bale, 2003)

Krom J. Tomeše se z českých geografů o subdisciplínu aktivně zajímal i R. Jelínek, jenž se podílel na dílech „*První fotbalový atlas světa*“ (2002) a „*Atlas českého fotbalu : od roku 1890*“ (2005). Z slovenských geografů můžeme zmínit jména: V. Bačík a M. Klobučník s dílem „*Tour de France : geographical approach to the history of sport event*“ (2014).

4.2.1 Geografie fotbalu

Počátky profesionálního fotbalu Bale popisuje v díle „Geographical Diffusion and the Adoption of Professionalism in Football in England and Wales“. V díle je popsáno šíření fotbalu v Anglii a Walesu, vznik prvních klubů na středních a vysokých školách a následný vznik prvotních profesionálních klubů v průmyslových regionech střední a severovýchodní Anglie na konci 19. století.

J. R. Bale v díle uvádí, že pokud se zaměříme na geografický počátek fotbalu, tak původ hry najdeme již ve středověku, kde se fotbal znázorňoval jako lidová hra (folk-game) v Anglii a Walesu. Jedny z prvních pravidel hry byly vypracovány na Cambridgeské Univerzitě v roce 1848 (ovšem tato pravidla nebyla všemi přijata). Po Cambridgeských pravidlech došlo ke snahám o vytvoření nových pravidel. Ta nejvýznamnější základní pravidla, která z dnešního fotbalu známe, Thring's Rules, stanovil J. C. Thring na univerzitě v Uppinghamu v roce 1962 (Bale, 1978).

Fotbal na atraktivitě získal zmírněním pracovních podmínek a snížením pracovní doby pro dělnickou třídu ve druhé polovině devatenáctého století. Přitažlivost kopané spočívala v tom, že odrážela některé vrozené aspekty lidského chování, především agresi a skupinovou identitu. Kopaná diváky velmi zaujala. Hlavní atrakcí pro hráče byla ekonomická dostupnost, obzvláště minimální investice ke hře. Profesionalita fotbalu v Anglii byla velmi chaotická. Dle J. R. Balea první klubovou profesionalitu vyhlásil klub z Darwenu koncem 70. let 19. století. Dalšími kluby, které se o status profesionality rozšířily, byly kluby: Blackburn, Bolton (oba v roce 1880), Perston (1882), Derby (1884), Nottingham, Brimigham, Aston Villa, West Bromwich Albion a Small Heath Aliliance (nyní Brimingham City) (všechny v roce 1885). Na tento stav samozřejmě reagovala fotbalová asociace, která prvně s profesionalitou nesouhlasila. I přes tyto prvotní odpory v roce 1885 The FA legalizovala tyto požadavky. Důsledkem bylo zavedení professionalism ve fotbale (Bale, 1978).

4.3 Organizace profesionálního fotbalu

Veškerá přestupová pravidla a s tím i spojená přestupová politika klubů podléhají přísným nařízením a regulím FIFA a UEFA. Obě organizace stanovují pravidla pro přestupy profesionálních fotbalistů a zajišťují, aby byly dodržovány při každém přestupu. Kluby jsou povinny tato pravidla dodržovat.

4.3.1 FIFA

Jedná se o Mezinárodní federaci fotbalových asociací (zkratka FIFA, francouzsky *Fédération Internationale de Football Association*), která se zaměřuje na organizaci fotbalu, futsalu (halový fotbal) a beach soccer (plážový fotbal). Celkem zahrnuje 211 členských sdružení. Sídlo federace se nachází ve Švýcarsku – v Curychu. Současným prezidentem je Gianni Infantino, který v roce 2016 nahradil ve funkci Josepha (Sepp) Blattera, kterému v prosinci 2015 udělila etická komise FIFA osmiletý zákaz činnosti ve fotbale za korupci.

Vznik se datuje k 21. květnu roku 1904, kdy byla s růstem popularity fotbalu potřebná organizace, která by pomohla spojit národní svazy. Zakládací listinu podepsaly svazy Francie, Švýcarska, Dánska, Švédska, Nizozemska, Belgie a zástupci klubu Madrid FC (španělská federace byla založena až v roce 1913). Německo též den projevilo zájem o přijetí za nového člena federace. Prezidentem byl zvolen Maurice Robert Guérin. První pokusy o uspořádání turnaje se bez britských zemí nedařilo. Anglie se však připojila k federaci v dubnu roku 1905 díky úsilí barona Edouarda de Laveleye. 10.-12. června 1905, rok po založení federace, se konal druhý kongres FIFA v Paříži, kde se připojily nové asociace Německa, Rakouska, Itálie, Maďarska, Skotska, Walesu a Irska. V roce 1906 se stal novým prezidentem Daniel Burley Woolfall. Pod jeho vedením se fotbal v Anglii a kontinentální Evropě sjednotil. Woolfall navíc začal prosazovat jednotnost pravidel fotbalu (Butler, 1993).

Vliv federace nadále rozšiřoval své zastoupení. Organizační schopnost však stále nebyla tak propracovaná, aby mohla organizovat fotbalové turnaje. Právě ty organizovaly samy fotbalové asociace na olympijských hrách v letech 1908 a 1912, kdy oba turnaje vyhrála Velká Británie. V roce 1909 se k federaci připojil první neevropský člen – Jihoafrická republika, v roce 1912 se připojily asociace Argentiny a Chile, v roce 1913 Spojené státy americké a Kanada (FIFA, 2012).

Posledních čtyřicet let zapříčinilo globalizaci organizace FIFA. Během této doby fotbal pronikal do dalších významných oblastí, zejména společnosti, obchodu a politiky. V posledních letech fotbal přilákal přibližně 200 milionů aktivních hráčů. Svůj potenciál ale ještě stále není využit zejména v Asii a Severní Americe. FIFA je s celkem 211 členskými asociacemi jednou z největších a nejpopulárnějších federací na světě (History of soccer, 2022).

FIFA se primárně řídí švýcarskými zákony. Kongres je nejvyšším orgánem FIFA a každá z asociací má zde jednoho svého zástupce. Každý zástupce má jeden hlas, který má pro všechny asociace stejnou hodnotu, bez rozdílu momentálního postavení v žebříčku FIFA². Zasedání kongresu probíhá jednou ročně. Pravomocí kongresu je volba prezidenta a generálního sekretáře spolu s dalšími výkonnými členy výboru.

Soutěže FIFA

Soutěže, které pořádá federace FIFA, jsou zaměřeny na reprezentační turnaje. FIFA každé čtyři roky pořádá závěrečný turnaj Mistrovství světa ve fotbale, do kterého se z kvalifikace proboují nejlepší reprezentační týmy jednotlivých konfederací. Jedná se o nejprestižnější mezinárodní fotbalový turnaj.

² oficiální žebříček hodnocení reprezentačních týmů k určení pořadí národních týmů a jejich momentální relativní síly. Bodové skóre každé reprezentace je určeno na základě výsledků zápasů. Používá se k určování nasazení týmů do mezinárodních turnajů a kvalifikací. Žebříček vydává FIFA

Konfederace

Jedná se o regionální konfederace, které spadají pod federaci FIFA. Fotbal v regionech řídí konfederace samostatně s ohledem a důrazem na pravidla a stanovy FIFA.

- AFC – Asian Football Confederation (Asijská fotbalová konfederace) – založena roku 1954
- CAF – Confédération Africaine de Football (Konfederace afrického fotbalu) – založena roku 1957
- CONCACAF – Confederation of North, Central American and Caribbean Association Football (Konfederace fotbalové asociace Severní, Střední Ameriky a Karibiku) – založena roku 1961
- CONMEBOL – Confederación Sudamericana de Fútbol (Jihoamerická fotbalová konfederace) – založena roku 1916
- OFC – Oceania Football Confederation (Fotbalová konfederace Oceánie) – založena roku 1966
- UEFA – Union of European Football Associations (Unie evropských fotbalových asociací) – založena roku 1954

4.3.2 UEFA

Unie evropských fotbalových asociací (francouzsky: *Union Européenne de Football Association*) je orgán mající na starost řízení a organizaci evropského fotbalu, futsalu a plážového fotbalu v Evropě a také ve státech, jejichž část území zasahuje do Evropy (Rusko, Turecko a Kazachstán), ve státech diskutabilního zařazení v rámci Evropy, které bývají na základě kultury a politického hlediska přiřazovány do Evropy (Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie a Kypr) a Izraele. Celkem má asociace 55 členů (UEFA, 2022). V roce 2022 z důvodu ruské invaze na Ukrajinu FIFA a UEFA omezila ruským a běloruským reprezentacím a ruským a běloruským klubům účast v soutěžích, kterými jsou pořadatelé FIFA a UEFA.

Konfederace byla založena 15. června 1954 v Basileji, po konzultaci se zástupci francouzské, italské a belgické asociace. Celkový počet zakládajících asociací byl 31. V novém tisíciletí v Unii byla pokořena hranice padesáti členů. Bylo to důsledkem rozpadu Sovětského svazu, rozdělení Československa, nebo rozpadu Jugoslávie (UEFA, 2020).

Do roku 1960 bylo hlavní sídlo UEFA v Paříži, odkud se v krátkém časovém sledu přestěhovalo do Bernu. V roce 1995 se konfederace přestěhovala do Nyonu, kde do roku 1999 působila v dočasných kancelářích, zatímco se dostavělo nové současné sídlo (UEFA, 2020).

Členy UEFA nejsou Monako a Vatikán. Celkem 48 z 55 členů UEFA jsou suverénními státy OSN. Mezi nesuverénní státy, kteří mají členství UEFA jsou: Anglie, Severní Irsko, Skotsko a Wales (země Spojeného království), Gibraltar (britské zámořské území), Faerské ostrovy (autonomní území Dánského království) a Kosovo (omezené uznání). Vládní funkce týkající se sportu těchto států jsou shodně vykonávány na úrovni s ostatními členy UEFA.

Transkontinentální a asijské státy

Většina zmíněných transkontinentálních států jsou kulturně, historicky i politicky považovány za součást Evropy. Při rozpadu SSSR si státy (asociace) mohly vybrat, kterou konfederaci si zvolí. Rusko zvolilo krok přidat se do evropské asociace.

Vybrat si tedy také mohly Turecko, Kypr, Ázerbájdžán, Arménie a Gruzie. Všechny asociace až na Kazachstán si zvolily evropskou konfederaci. Asociace Kazachstánu si vybrala asijskou konfederaci, ke které se připojila v roce 1992. Po letech 1998 a 2002, kdy se nekvalifikovala na Mistrovství světa ve fotbale, požádala kazachstánská asociace o členství v UEFA (FIFA, 2022).

Izrael měl složitější cestu. Nejprve soutěžil v roce 1954 v Asijské fotbalové konfederaci (AFC). Ovšem řada muslimských států odmítala proti izraelské reprezentaci nastupovat především z politických důvodů. V roce 1964 pořádal Izrael Asijský pohár AFC, kterého se zúčastnilo pouze 5 států (11 účastníků odstoupilo z turnaje). Dodnes je tato trofej jedinou mezinárodní fotbalovou trofeyí Izraele. V roce 1974 byl z turnajů AFC vyloučen (Izrael byl ve válečném stavu se všemi sousedními zeměmi). V roce 1982 hrál v kvalifikaci na Mistrovství světa ve fotbale v evropské části, pro turnaje 1986 a 1990 se zapojil do kvalifikace OFC (Oceánie). Izraelské kluby se od roku 1991 účastní evropských klubových soutěží a od roku 1994 se stal plnoprávným členem UEFA (Williams, 2015).

Soutěže UEFA

UEFA pořádá zejména turnaje, které se odehrávají na mezinárodní scéně. Z klubových soutěží je nejvýznamnější Liga Mistrů UEFA. Z mezinárodních zase Mistrovství Evropy ve fotbale, které se pořádá každé čtyři roky.

4.4 Přestupy (migrace hráčů) a omezující faktory

FAČR definuje přestup jako: „*změna trvalého působení hráče jako hráče spočívající v nahrazení jeho působení v mateřském klubu³ jeho působením v novém klubu⁴“ (FAČR, 2020). Přestupem hráče do nového klubu je ukončena smlouva s mateřským klubem a hráči je umožněno se dohodnout s novým klubem na podmínkách nové smlouvy. Mateřské kluby mohou za hráče požadovat*

³ dle FAČR: „Členský klub, v němž hráč působí jako hráč bezprostředně před svým přestupem do nového klubu, nebo v němž jakožto profesionální hráč přechodně přestal působit z důvodu svého působení jako hráče v hosticím klubu“ (FAČR, 2020).

⁴ dle FAČR: „Členský klub, v němž má hráč působit po svém přestupu z mateřského klubu“ (FAČR, 2020).

přestupní poplatek (finanční kompenzaci) za ukončení smlouvy. Výše této kompenzace, pokud není definována ve smlouvě s hráčem, je stanovena klubem individuálně.

FAČR definuje hostování jako: „*dočasně působení profesionálního hráče jako hráče v jiném než mateřském klubu při dočasném přerušení takového působení tohoto hráče v mateřském klubu*“ (FAČR, 2020). Hostování můžeme pochopit jako výpůjčku hráče na předem stanovené délce trvání, nejčastěji půlrok, rok až dva roky. Po konci hostování se hráč vrací zpět do mateřského klubu. V hostování může být zahrnuta opce o budoucím přestupu, kdy nový klub může získat hráče natrvalo (tato doložka je buďto povinná – nový klub musí zaplatit stanovenou částku za hráče, kterého získá do svého klubu, nebo volitelná – klub se může rozhodnout, zda za daného hráče zaplatí přestupový poplatek a získá ho do svého klubu natrvalo).

V říjnu roku 2010 FIFA spustila FIFA Transfer Matching System (TMS) jakožto povinný nástroj pro všechny mezinárodní přestupy fotbalistů a fotbalistek. Prvním plánem pro vytvoření TMS byl dohled nad právními záležitostmi a dodržováním předpisů při přestupech. Systém nyní pokrývá mezinárodní přestupy profesionálů, amatérů, dospělých a nezletilých hráčů a hráček (FIFA, 2021).

V roce 2021 federace FIFA vydala přehled s názvem Ten Years of International Transfers, kde analyzuje přestupy a hostování v posledním desetiletí, které jak FIFA sama uvádí, bylo obdobím nebyvalého růstu ve všech oblastech (z hlediska financí, kvality hry, návštěvnosti, soutěží atd.) (FIFA, 2021). Ve zprávě jsou prezentovány statistiky z přestupového trhu.

FIFA tuto publikaci vydává každoročně. Dokazuje tím, že celý systém přestupů kontroluje a má snahu zamezit klubům a hráčům v různých podvodech.

V roce 2022 se celosvětově uskutečnilo celkem 20 209 přestupů profesionálních fotbalistů z nichž u 2 843 přestupů byl zaplacen přestupní poplatek. Do přestupů v roce 2022 se celkem zapojilo 4 770 profesionálních klubů v celosvětovém měřítku. Z celkových 20 209 přestupů se 11 800 přestupů týkalo transferů do klubů, které spadají pod konfederaci UEFA (FIFA, 2023a).

4.4.1 Historie fotbalových přestupů

Tento pojem se poprvé objevil až po zavedení povinné registrace ve Fotbalové asociaci v Anglii po roce 1885. Předtím si hráč sám mohl zvolit, kde a kolik zápasů za libovolný tým odehraje. Poté, co asociace uznala profesionalitu fotbalu, snažila se o kontrolu zavedením systému pro registraci hráčů. Kluby musely registrovat své hráče každou sezónu, a to i v případě, pokud hráč klub neopustil a zůstal ve stejném klubu jako v předchozí sezóně. Pravidla omezovala hraní zápasů hráčům, kteří nebyli registrováni v žádném klubu. Pokud byl pro danou sezónu hráč již zaregistrován, nemohl být ve stejné sezóně zaregistrován v jiném klubu, a tedy nesměl za jiný klub odehrát žádný zápas bez souhlasu asociace a klubu, který měl hráče ve své registraci. Hráč měl před začátkem každé sezóny

právo na opuštění klubu a možnost připojit se ke klubu novému, a to i v případě, že si mateřský klub přál hráče ponechat (FIFA, 2014).

Od začátku sezóny 1893-1894 platilo, že hráč, který byl zaregistrován v klubu, nemohl být bez souhlasu klubu zaregistrován v jiném klubu v následující sezóně. To platilo i v případě, pokud hráč byl registrován v klubu a neobdržel prodloužení stávající smlouvy, která mu vypršela. Klub nebyl povinen s hráčem uzavřít smlouvu. Pokud tedy klub odmítl uvolnit registraci, hráč neměl možnost hrát za jiný klub. Proto kluby začaly požadovat poplatek za souhlas k uvolnění a následnou registraci hráče do nového klubu (Stewart, 1986).

4.4.2 Bosman rulling – Bosmanovo pravidlo

Jean-Marc Bosman byl belgickým fotbalistou hrajícím fotbal v letech 1983-1996 (Transfermarkt, 2023a). V roce 1990 byl Bosman registrován v belgickém klubu RFC de Liège, kde mu v tom roce vypršela smlouva. Hráč chtěl proto přestoupit do jiného klubu, francouzského US Dunkerque, který nicméně odmítl zaplatit částku 500 000 liber, kterou požadoval belgický klub. Bosman tedy zůstal v týmu, avšak jeho plat z důvodu nízké herní vytiženosti byl snížen okolo 75 %. Bosman proto zahájil soudní řízení proti tomuto pravidlu a po pětiletém soudním sporu svůj případ vyhrál, když Evropský soudní dvůr rozhodl, že hráč má mít legální možnost přestoupit, pokud mu vyprší smlouva s klubem (Brand, 2015). Bosman navíc napadl pravidlo UEFA o státní příslušnosti „3+2“ a tvrdil, že tato pravidla mohou bránit jeho kariéře. Pravidlo „3+2“ znamenalo, že kluby mohly mít v zápase pouze 3 zahraniční hráče a 2 hráče, kteří hráli v zemi nepřetržitě po dobu pěti let a z toho tři roky jako junioři (Van den Bogaert, 2013).

Soudní dvůr uvedl, že toto pravidlo „může omezit volný pohyb hráčů“, kteří chtějí vykonávat svou činnost v jiném státě a brání jim v odchodu i po skončení pracovní smlouvy. Pravidlo „3+2“ rovněž nově neprošlo přes Soudní dvůr, který odmítl argument o zachování tradiční vazby mezi klubem a zemí. Dle Soudního dvora nelze vztahovat vazby fotbalového klubu na členský stát. Také uvedl, že pokud otevírá trh práce v jednom členském státě příslušníkům jiných členských států a tím vede ke snížení možnosti příslušníkům najít zaměstnání ve své krajině, tak z téhož důvodu jim nabízí nové možnosti zaměstnání v jiných členských státech. Kromě toho také musí fotbalové kluby uvolnit své zahraniční hráče na oficiální zápasy svého národního týmu. Soudní dvůr také rozhodl, že doložky týkající se státní příslušnosti nejsou vhodným argumentem pro zachování určité konkurenční rovnováhy mezi kluby. Nejbohatší kluby si tedy mohou angažovat nejlepší zahraniční hráče, ale neexistuje žádné pravidlo, které by je omezilo při možnosti angažování nejlepších národních hráčů (Van den Bogaert, 2013).

Bosman přelomový případ vyhrál a soudní případ stanovil nová základní pravidla, že hráči starší 23 let, kteří jsou bez smlouvy, se mohou stěhovat mezi kluby bez poplatku. U hráče mladšího tohoto věku bude však stále vyžadován poplatek (Sansom, 2009).

V rámci Evropy přijala UEFA pravidlo pro domácí hráče, které stanovuje, že každý klub musí mít pod smlouvou určitý počet domácích hráčů (Homegrown players UEFA). Pravidlo platí sice pro zápasy v evropských pohárech, ale UEFA vybízí federace, aby ho uplatňovaly i na domácí scéně. Podle pravidla „4+4“ (Pravidlo Homegrown players UEFA), je v klubu minimálně 8 hráčů z 25členného týmu, bez ohledu na národnost, kteří od 15 do 21 let strávili minimálně tři roky v klubu nebo v klubech stejné asociace; z toho minimálně 4 hráči musí projít juniorskou akademií klubu (minimem jsou tři roky od 15 do 21 let) a další 4 hráči mohou absolvovat juniorskou akademii v jiných klubech stejné asociace (UEFA, 2019a).

4.4.3 Oficiální vznik přestupového okna

Ačkoliv některé ligy již tuto praxi zavedly, UEFA se rozhodla prosadit kontinentální přestupové období od sezóny 2002/2003. Do současnosti má většina evropských lig dvě okna, při kterých hráči smějí přestoupit. Každá asociace rozhoduje o vlastní době otevření a uzavření přestupového trhu, ale parametry přestupového okna určuje FIFA, v případě porušení parametrů by asociaci s ligou vystavily možným sankcím. Zpravidla jsou na přestupy, kdy kluby mohou registrovat nové hráče, vyhrazeny dva letní měsíce – červenec a srpen (letní přestupové období) a jeden měsíc v zimě – leden (zimní přestupové období). Volní hráči, kteří nejsou pod registrací klubem, a tedy nemají žádnou smlouvu s klubem, se mohou domluvit s jiným klubem bez jakéhokoliv omezení, mohou být tedy zaregistrováni i v průběhu sezóny, kdy je přestupové období již uzavřeno (Premier League, 2017).

4.4.4 Další omezení přestupů

UEFA Financial Fair Play Regulations

Pravidla finančního fair play UEFA (*The UEFA Financial Fair Play Regulations*, zkráceně FFP) je soubor předpisů, které by měly zabránit profesionálním klubům k většímu utrácení peněz, než jsou samotné kluby schopné vydělat a zabránit tak dostat se klubu ocitnout se ve finančních problémech, které by mohly klub dlouhodobě ohrožovat. Pravidla byla schválena v roce 2009 komisí pro finanční kontrolu UEFA (UEFA, 2011).

Při porušení předpisů UEFA stanoví sankce vůči proviněným klubům. K implementaci těchto pravidel došlo na začátku sezóny 2011/2012. Nejprísnejší trest, který klub může oddržet je diskvalifikace z evropských soutěží nebo zákaz angažování nových posil pro různě dlouhé období (UEFA, 2011).

Home Grown Player Rule Premier League

V roce 2010 i anglická Premier League zavedla svá pravidla o „domácích“ hráčích, kde jsou tito hráči definováni takto: *„Domácí hráč je definován jako hráč, který byl bez ohledu na svou národnost nebo věk registrován v jakémkoli klubu sdruženém ve Fotbalové asociaci nebo Velšské*

fotbalové asociaci po dobu tří celých sezón nebo 36 měsíců před svými 21. narozeninami (nebo na konci sezóny, během níž dosáhne 21 let).“ (Premier League, 2010). Minimálně tedy 8 hráčů z celkově 25 možných, kteří jsou zapsáni na soupisku pro zápas musí mít status Homegrown player.

Následky Brexit v Premier League

Od vystoupení Spojeného království z EU se pozměnila také pravidla přestupů ve fotbale pro hráče, kteří chtějí přestoupit do týmu z Premier League. Každý hráč je nyní posuzován fotbalovým Governing Body Endorsement (GBE) (volně přeloženo jako schválení řídicím orgánem), který bude fungovat na základě bodového systému. Tyto body se budou přidělovat na základě seniorských a mládežnických mezinárodních vystoupení, kvality prodávajícího klubu za základě ligy, postavení v lize a účasti v mezinárodních soutěžích a klubových zápasech na základě minut v domácí lize a v mezinárodních soutěžích. Hráči, kteří nasbírají potřebný počet bodů, získávají GBE automaticky. Také kluby od Brexitu nebudou moci podepisovat smlouvy s hráči, kteří patří pod jiné asociace, pokud nedovršili věku 18 let (The FA, 2020).

Nicméně i tito hráči se mohou stát Homegrown players, pokud splní podmínku na 3letou registraci v klubech Anglické fotbalové asociace mezi věkem 18 a 21 lety. Příkladem je francouzský útočník William Saliba, který do Arsenalu přišel v roce 2019 (18 let) a splnil tři roky v anglickém klubu i přesto, že dva roky hostoval v týmech francouzské ligy (Transfermarkt, 2023b).

Způsobilost hráčů ze zemí mimo EU

Týmy ve španělské lize mohou mít od roku 2020 celkem 5 registrovaných hráčů, kteří nejsou ze zemí v Evropské unii (dříve mohly mít registrované pouze 3 hráče ze zemí mimo EU) a pouze 3 z nich mohou být zapsáni na soupisce pro zápas. Hráči však mohou požádat o španělské občanství, které by je „osvobodilo“ od statusu non-EU player, čímž by uvolnili místo novým posilám z řad hráčů, jejichž asociace nepatří do Evropské unie. O španělské občanství si hráči mohou zažádat až po pěti letech hraní ve Španělsku. Hráči z Jižní Ameriky si však o občanství mohou zažádat již po dvou letech ve Španělsku. (Goal, 2022).

V případě italské ligy jsou pravidla složitější. Možný počet hráčů mimo EU je stanoven na 3. Pokud ovšem zakoupí 4. nebo 5. hráče ze zahraničního klubu, tak nahrazený hráč či hráči jsou buďto prodáni do zahraničního klubu nebo hráčům vypršela smlouva, nebo získali občanství Evropské unie (možná je také kombinace uvedených možností). Pokud má již klub 3 hráče pocházející ze zemí mimo EU, je mu povolen nákup pouze 2 hráčů mimo EU. Avšak nákup hráčů mimo EU je v rámci italského trhu povolen bez omezení (The SportsGrail, 2021).

Také ve Francii je zavedeno pravidlo o maximálním počtu hráčů mimo EU. V každém týmu mohou být registrováni 4 hráči s tímto statutem. Pro většinu hráčů s občanstvím afrických zemí, ruským a tureckým občanstvím je udělena výjimka a hráči nemají status non-EU player (platí i ve španělské lize).

4.5 Výchozí databáze

Transfermarkt

Transfermarkt je německá webová stránka, která obsahuje databázi s informacemi o bývalých a současných profesionálních fotbalistech. Je jednou z TOP 25 nejnavštěvovanějších německých stránek a spolu s kicker.de jednou z největších sportovních stránek v Německu (Arhens, 2010).

Transfermarkt shromažďuje data o fotbalových klubech, hráčích, trenérech, agentech a agenturách. Svou specializaci zaměřuje hlavně na přehled přestupů, statistik a výpočty tržních cen hráčů (Bryson a kol., 2009).

Webová stránka byla založena v roce 2000 Matthiasem Seidelem. Své první zaměření cílil na klub SV Werder Brémy, kde sledoval hráče a přestupové cíle německého klubu. Web se zaměřoval nejprve na hráče, poté se postupně rozšířil na manažery, agenty a další zaměstnance klubů. Seidel byl do května roku 2008 jediným vlastníkem. Německé vydavatelství Axel Springer roku 2008 odkoupilo 51 % akcií a zbylých 49 % zůstala Seidelovi. V roce 2009 byla uvedena anglická verze stránky (Smith, 2021). Web nyní disponuje více než 20 jazykovými mutacemi a databázi může využít kdokoliv s přístupem k internetu.

Transfermarkt je jednou z nejznámějších a nepoužívanějších celosvětových fotbalových databází. Hlavním zaměřením této stránky je přehled fotbalových přestupů v celosvětovém měřítku. Ty nejpracovanější statistiky týmů jsou v ligách nacházejících se v evropské TOP 5 (Premier League, La Liga, Bundesliga, Seria A a Ligue 1). U hráčů nejsou vždy statistiky kompletní. Zpravidla to funguje tak, že čím známější hráč, tím má více statistik a informací uvedených v databázi. Zejména hráči v českých ligách postrádají některé statistiky, fakta chybí zejména u hráčů v nižších ligách. Zde už například chybí tržní cena pro dané hráče. Web může jistě sloužit profesionálním klubům, ale jejich odkazování pouze na web není vždy nejvhodnější. Tato databáze není spravována federací FIFA, a tak některé údaje mohou být chybné, např. délka kontraktu hráče s klubem (Transfermarkt, 2023c).

Data o fotbalových klubech jsou velmi rozsáhlá. Při zobrazení jednotlivého klubu jsou zobrazovány základní údaje, které klub charakterizují: soutěž, kterou klub momentálně hraje, momentální pozice v lize, počet trofejí, velikost týmu, průměrný věk hráčů týmu, stadión, nebo momentální celková tržní hodnota všech hráčů. Tyto aspekty se nezobrazují pouze v přítomném čase, ale můžeme se na ně podívat do minulosti. U některých klubů tak můžeme procházet daty, která jsou starší dvacet a více let (Transfermarkt, 2023c).

Web nabízí také seznam hráčů, kteří nastupují, nebo nastupovali za daný tým v předchozích sezónách. Primárně jsou ve zvolené kartě zobrazována data z aktuální sezóny, pomocí filtrů je poté výběr dostupných sezón námi libovolně volitelný. U největších klubů lze zobrazit předešlé sezóny více než 100 let zpět. Avšak tato data nejsou zcela kompletní (Transfermarkt, 2023c).

5 Analýza zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA

Nejvíce zastoupení zahraničních hráčů v sezóně 2001/2002 bylo v anglické Premier League. Registrováno bylo 400 zahraničních hráčů z 696 celkových (57,47 %). Z dostupných dat to byla jediná liga, která v této sezóně měla více než 50 % zahraničních hráčů v lize. V anglické první lize bylo registrováno nejvíce Francouzů, a to 40. Velmi malou početní skupinu tvořili Španělé a Brazilci. V lize také byli registrováni 3 čeští fotbalisté.

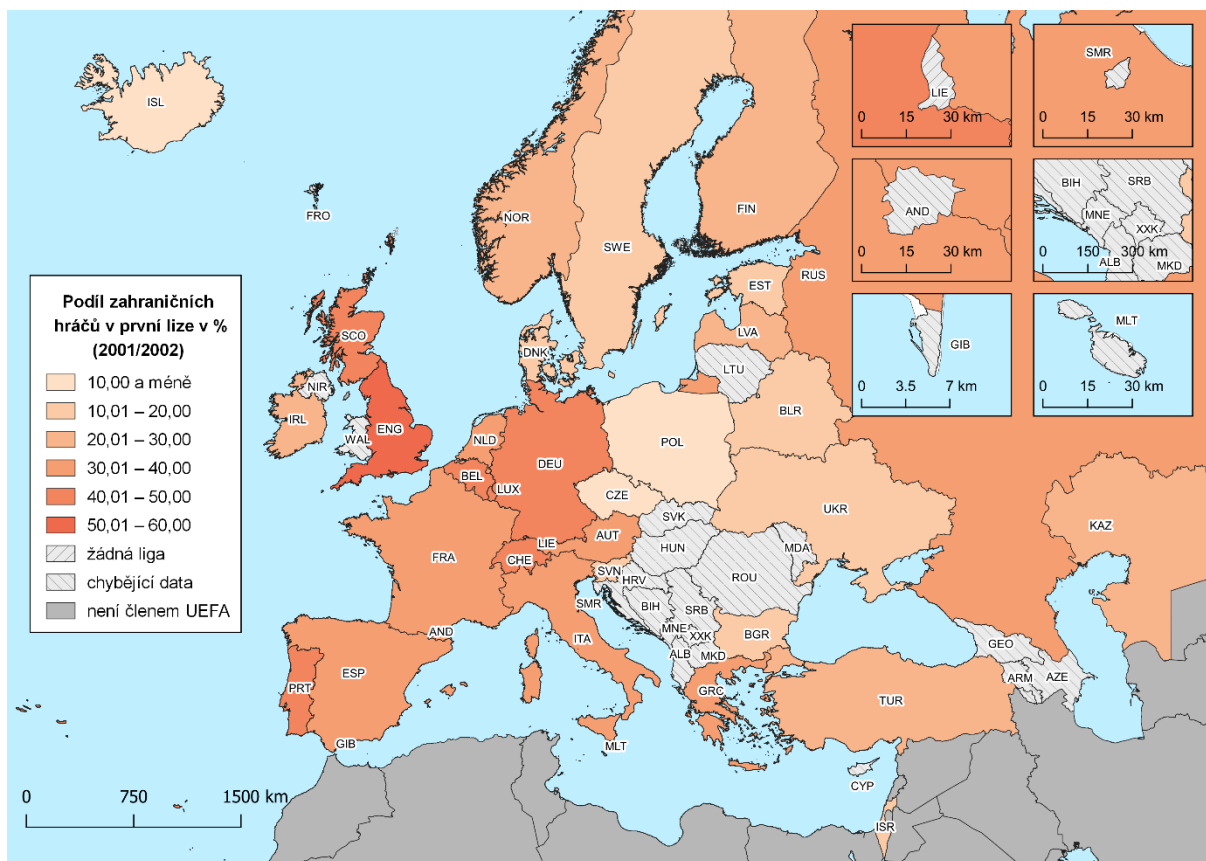
Nejmenší podíl zahraničních hráčů ze všech registrovaných hráčů TOP 5 lig patřil španělské lize. V La Lize bylo registrováno 569 hráčů (nejméně z TOP 5 lig) z nich 199 byli zahraniční fotbalisté. Téměř třetinu zahraničních hráčů tvořili hráči Argentiny – 56. Pouze v sezóně 2021/2022 byl registrován 1 český fotbalista.

V italské Serii A bylo registrováno 250 zahraničních hráčů z celkového počtu 689. Italské kluby byly od konce 90. let 20. století do počátků nového tisíciletí jedny z nejaktivnějších na přestupovém trhu. Většinou však nakupovaly domácí hráče, protože se na ně nevztahovala žádná pravidla, zejména pravidlo o non-EU players. Ovšem i přesto bylo v lize registrováno 30 Brazilců, 27 Argentinců a 14 Uruguayců. Z Evropy bylo v italské lize nejvíce registrovaných hráčů z Francie – 20. V lize byli registrováni také 4 Češi.

Téměř polovina (47,18 %) zahraničních hráčů byla registrována v německé Bundeslize. Po anglické Premier League se jedná o nejvyšší podíl zahraničních hráčů v lize. Kromě Němců byl největší počet hráčů reprezentujících Brazílii – 23, Chorvatsko – 21 a Českou republiku – 16. V lize, oproti sezóně 2021/2022, byl také nižší počet Rakušanů, Francouzů a Švýcarů.

Ve francouzské Ligue 1 bylo registrováno téměř 40 % zahraničních hráčů. Z 245 cizinců byli v týmech registrováni hráči z Afriky, zejména ze Senegalu - 20, Alžírsko - 14, Kamerunu – 14 a Pobřeží Slonoviny - 12, všechny zmíněné země v minulosti patřily do francouzské koloniální říše. Krom afrických zemí je vysoký počet zahraničních hráčů reprezentujících Brazílii – 20. V lize také byli zaregistrováni 2 Češi.

Česká liga v sezóně 2001/2002 registrovala pouze 49 zahraničních hráčů z celkového počtu 517. Nejvíce zahraničních hráčů pocházelo ze Slovenska, bylo jich 33.

Obr 1: Podíl zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA v sezóně 2001/2002 v %

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v QGIS

V Premier League v sezóně 2006/2007 stoupl počet zahraničních hráčů (z 400 na 444 hráčů) a tím i jejich celkový podíl na 61,58 %. Registrováno bylo pouze 24 Francouzů. Klesl také počet zaregistrovaných Irů a Skotů. Týmy postupně více registrovaly hráče ze Španělska a Brazílie. V lize byl také nejvyšší počet českých hráčů (7) ze všech vybraných sezón.

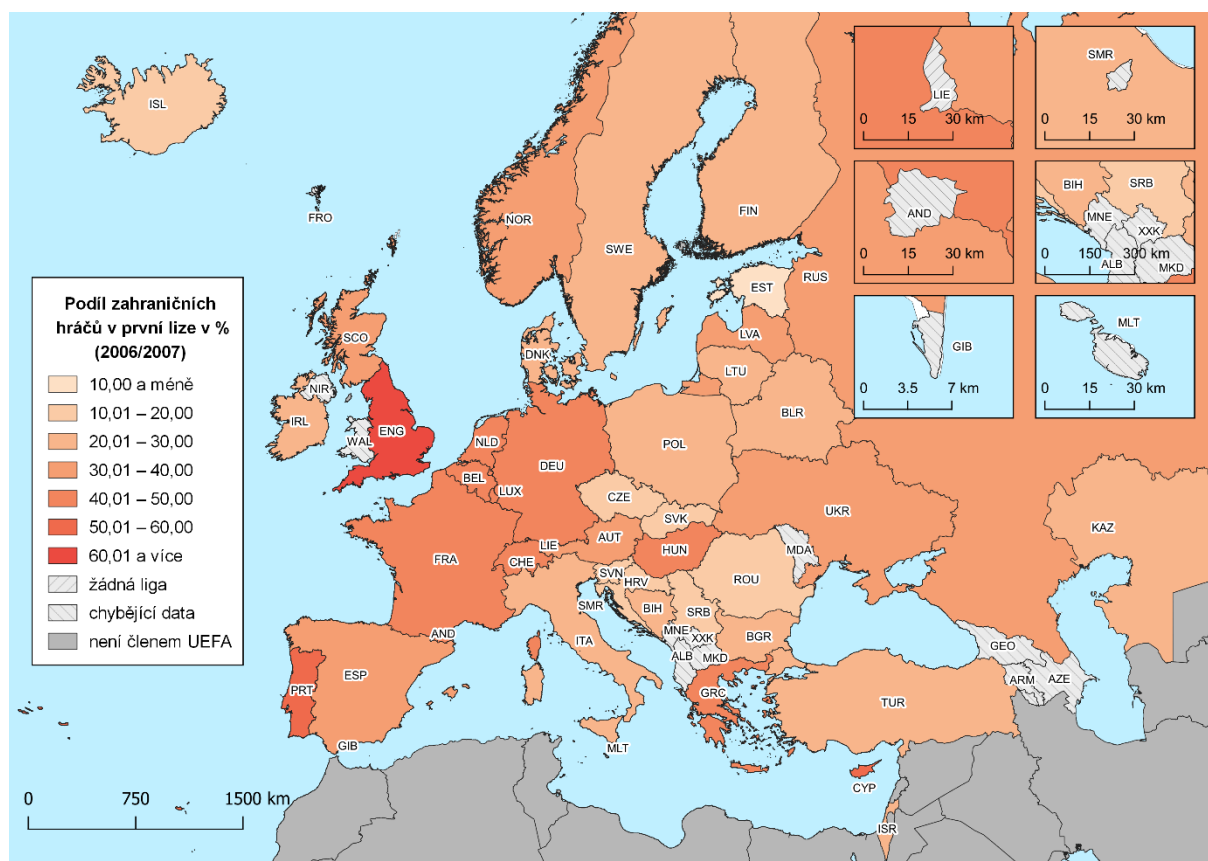
Ve španělské La Lize klesl počet registrovaných Argentinců z 56 na 47. Stoupl však počet Brazilců z 23 na 40 a Francouzů z 8 na 19. Přestože bylo zaregistrováno o téměř 60 více hráčů než v sezóně 2001/2002, podíl zahraničních hráčů se nezměnil, naopak o půl procenta klesl.

Italská Serie A měla v sezóně 2006/2007 zaregistrováno o 150 hráčů (celkem 843) více a o 23 zahraničních hráčů méně (celkem 227) než v sezóně 2001/2002. Podíl zahraničních fotbalistů byl tedy pouze 26,93 %. Příbytek Brazilců a úbytek Argentinců byl velmi podobný jako tomu bylo ve španělské lize.

V německé Bundeslize bylo registrováno o téměř 20 hráčů méně. V lize bylo oproti minulé analyzované sezóně zaregistrováno o 8 Chorvatů méně, snížil se také počet Rakušanů a Francouzů.

Ve francouzské lize bylo registrováno o více než 40 hráčů a více než 80 zahraničních hráčů oproti sezóně 2001/2002. Podíl zahraničních fotbalistů se zvýšil na 49,24 %. Největšími zahraničními skupinami byli hráči ze Senegal a Brazílie – oba po 30. V lize také bylo zaregistrováno 7 Čechů.

České týmy oproti sezóně 2001/2002 zaregistrovaly o více než 80 hráčů. Také se navýšil počet zahraničních hráčů ze 49 na 85. Podíl se tedy zvýšil na 14,10 %. Krom Slováků zde bylo registrováno 8 Brazilců, 5 Francouzů nebo i 3 Kanadáni.

Obr 2: Podíl zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA v sezóně 2006/2007 v %

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v QGIS

V Premier League se podíl v sezóně 2011/2012 oproti sezóně 2006/2007 příliš nezměnil. Zaregistrováno bylo o 17 hráčů (z toho 10 zahraničních hráčů) více než v předchozí analyzované sezóně. Rapidně se zvýšil počet Irů v Premier League (z 26 na 43 hráčů). Zdvojnásobil se počet Brazilců (z 7 na 15 hráčů). V anglické nejvyšší lize však klesl počet českých hráčů (ze 7 na 5 hráčů).

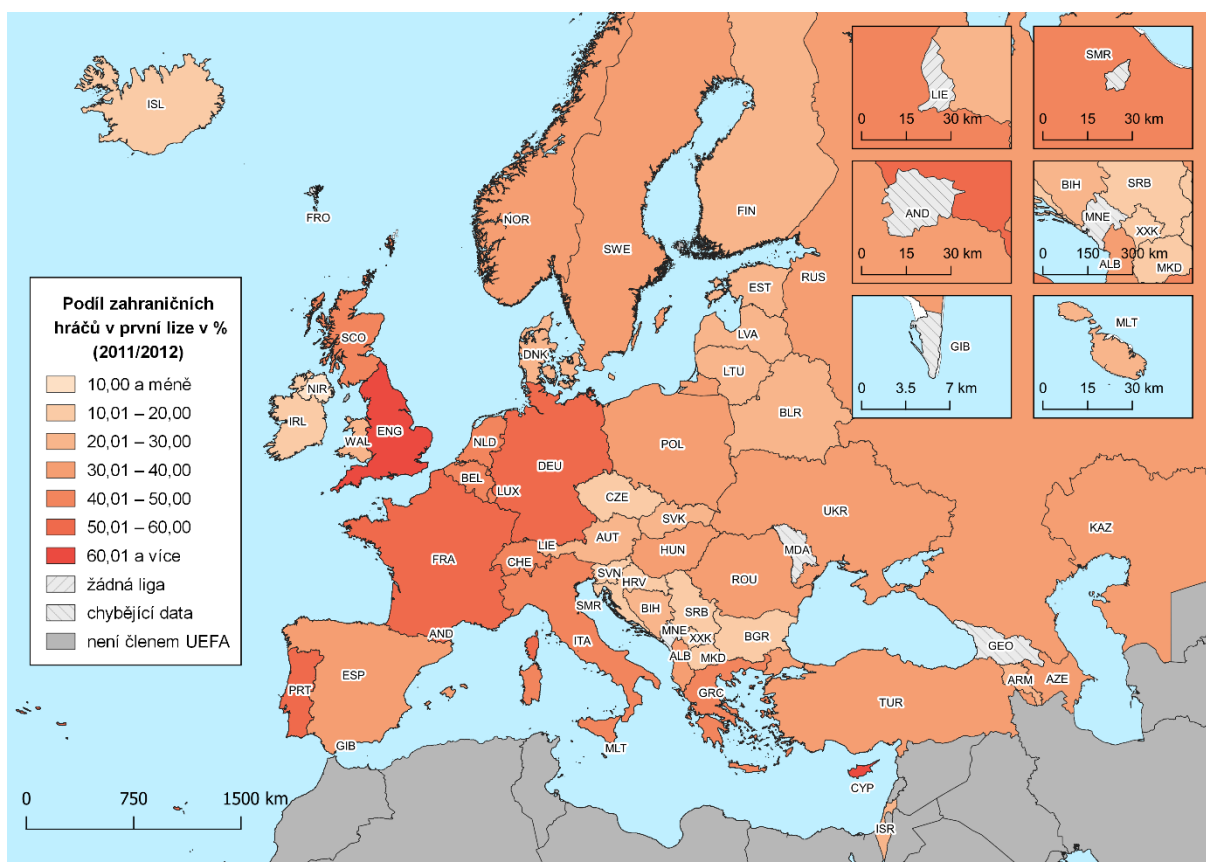
Ve španělské La Lize byl podíl zahraničních fotbalistů opět nižší než v předchozí analyzované sezóně. Sice bylo registrováno více než 40 hráčů, ale jen pouze 10 z nich bylo zahraničních. V lize přibyl pouze Portugalců (z 13 na 21 hráčů). Zbytek analyzovaných národností, které sledujeme, zaznamenalo úbytek hráčů v lize.

Výrazné změny nastaly v italské nejvyšší lize. V sezóně 2011/2021 bylo registrováno 814 hráčů (v sezóně 2006/2007 to bylo 843 hráčů) a zahraničních hráčů celkem 357, tedy o 130 více než již ve zmíněné sezóně 2006/2007. Nejvíce přibýlo Argentinců (ze 17 na 50 registrovaných hráčů), Uruguayců (z 8 na 23 registrovaných hráčů) a Španělů (z 0 na 6 registrovaných hráčů). Stále byli zaregistrováni 4 Češi.

V německé nejvyšší fotbalové lize dosahoval v sezóně 2011/2012 podíl zahraničních fotbalistů přes hranici 50 %. Přibýlo zejména hráčů ze sousedního Rakouska (ze 3 hráčů na 17 registrovaných hráčů). Ubylo Brazilců (z 24 na 19 registrovaných hráčů). Registrovaných Čechů v německé fotbalové lize bylo 13.

A také i ve francouzské Ligue 1 přesáhl podíl zahraničních fotbalistů hranici 50 %. Ve Francii bylo zaregistrováno méně Brazilců (z 30 na 22 hráčů), naopak bylo zaregistrováno více hráčů pocházejících z Pobřeží Slonoviny (z 15 na 23 hráčů).

Kluby v české lize zaregistrovaly méně hráčů než v sezóně 2006/2007 (pouze 517 hráčů), ale o 7 zahraničních hráčů více (celkem 92 zahraničních hráčů). České kluby se zajímaly především o hráče z Balkánu, v lize bylo registrováno 8 Chorvatů, 8 Bosňanů a 9 Srbů.

Obr 3: Podíl zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA v sezóně 2011/2012 v %

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v QGIS

V Premier League byl nejvyšší podíl zahraničních fotbalistů právě v sezóně 2016/2017. Zaregistrováno bylo celkem 782 hráčů a z nich 494 bylo zahraničních. Oproti sezóně 2011/2012 rapidně vzrostl počet španělských fotbalistů (z 22 na 36 hráčů), avšak počet Irů zase rapidně klesl (z 43 na 22 hráčů). Registrováni byli pouze 2 Češi.

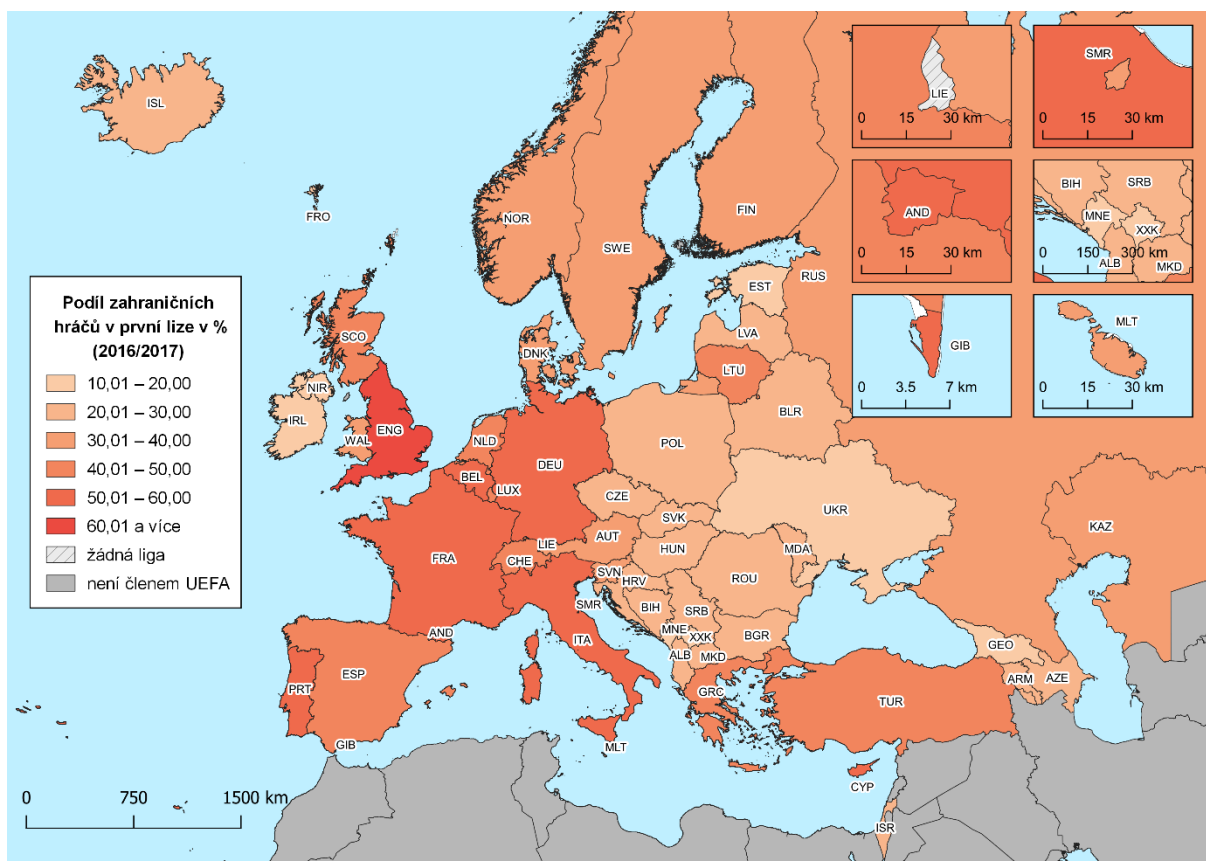
Španělská La Liga z analyzovaných sezón poprvé přesáhla 40% hranici podílu zahraničních hráčů. Bylo totiž zaregistrováno o 40 zahraničních hráčů více a celkem o 7 hráčů méně. Nejpočetnější zahraniční skupinou hráčů zůstávali Argentinci.

I italská Serie A přesáhla pomyslnou 50% hranici podílu zahraničních hráčů. V lize oproti sezóně ubyl počet Argentinců (z 50 na 33 hráčů) a Uruguayců (z 23 na 7 hráčů). Naopak Španělů v lize přibylo (z 6 na 14 hráčů).

Podíl zahraničních hráčů v německé lize byl velmi podobný jako v předchozí analyzované sezóně. Bylo však zaregistrováno o 43 hráčů více (z nich 18 zahraničních). Nejpatrnější změny se udály u počtu hráčů vybraných národností. Nejvíce přibylo Švýcarů (z 11 na 25 hráčů), kteří v této sezóně tvořili nejpočetnější zahraniční skupinu hráčů. Také přibylo francouzských hráčů (ze 4 na 12 hráčů). Úbytek nastal zejména u českých fotbalistů, kdy bylo v sezóně 2011/2012 v německé první lize zaregistrováno 13 hráčů, v této sezóně pouze 5 hráčů. Ubylo také Chorvatů (ze 14 na 8 zaregistrovaných hráčů).

Podíl zahraničních hráčů ve francouzské první lize se snížil důsledkem registrování více francouzských hráčů než v sezóně 2011/2012. V této sezóně bylo zaregistrováno 749 fotbalistů (oproti 689 fotbalistům v předchozí analyzované sezóně) z nichž 379 mělo status zahraničního hráče (oproti 364 hráčům v předchozí analyzované sezóně). Registrováni byli pouze 2 čeští fotbalisté.

České kluby pokračovaly v trendu zvyšování podílu zahraničních hráčů, kdy v sezóně přesáhly hranici 20 % (23,13 % – nejvyšší podíl zahraničních hráčů v české lize v analyzovaných sezónách). V české lize bylo registrováno 39 Slováků (nejvyšší počet zahraničních hráčů jedné národnosti v české lize v analyzovaných sezónách). Dále byli zaregistrováni 4 Nigerijci.

Obr 4: Podíl zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA v sezóně 2016/2017 v %

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v QGIS

V poslední analyzované sezóně v Premier League klesl podíl zahraničních fotbalistů na 59,33 %. Oproti minulé sezóně bylo zaregistrováno o 22 hráčů více a o 17 zahraničních hráčů méně. V Premier League přibylo oproti sezóně 2016/2017 15 Brazilců (celkem 29 brazilských fotbalistů). Přibylo také Skotů (z 20 na 29 hráčů) a Francouzů (z 25 na 31 hráčů). Registrováni byli 4 Češi.

Ve španělské La Lize v sezóně 2021/2022 klesl podíl zahraničních fotbalistů na 36,14 %. Je to jediná liga z TOP 5 lig, která dosáhla v této sezóně nižšího podílu než 50 %. Španělské kluby registrovaly v této sezóně 783 hráčů (v sezóně 2016/2017 to bylo pouze 661 hráčů), z nichž 283 hráčů mělo status zahraničního hráče (v sezóně 2016/2017 to bylo 266 hráčů). V lize bylo zaregistrováno o 8 Brazilců méně než v předchozí analyzované sezóně (celkem 22 brazilských fotbalistů). Ubyl také počet Portugalců (ze 17 na 11 zaregistrovaných hráčů). Naopak uruguayských fotbalistů bylo zaregistrováno 18 (v sezóně 2016/2017 bylo zaregistrováno 9 Uruguayců). Poprvé ve španělské lize v analyzovaných sezónách je zaregistrován i 1 český fotbalista.

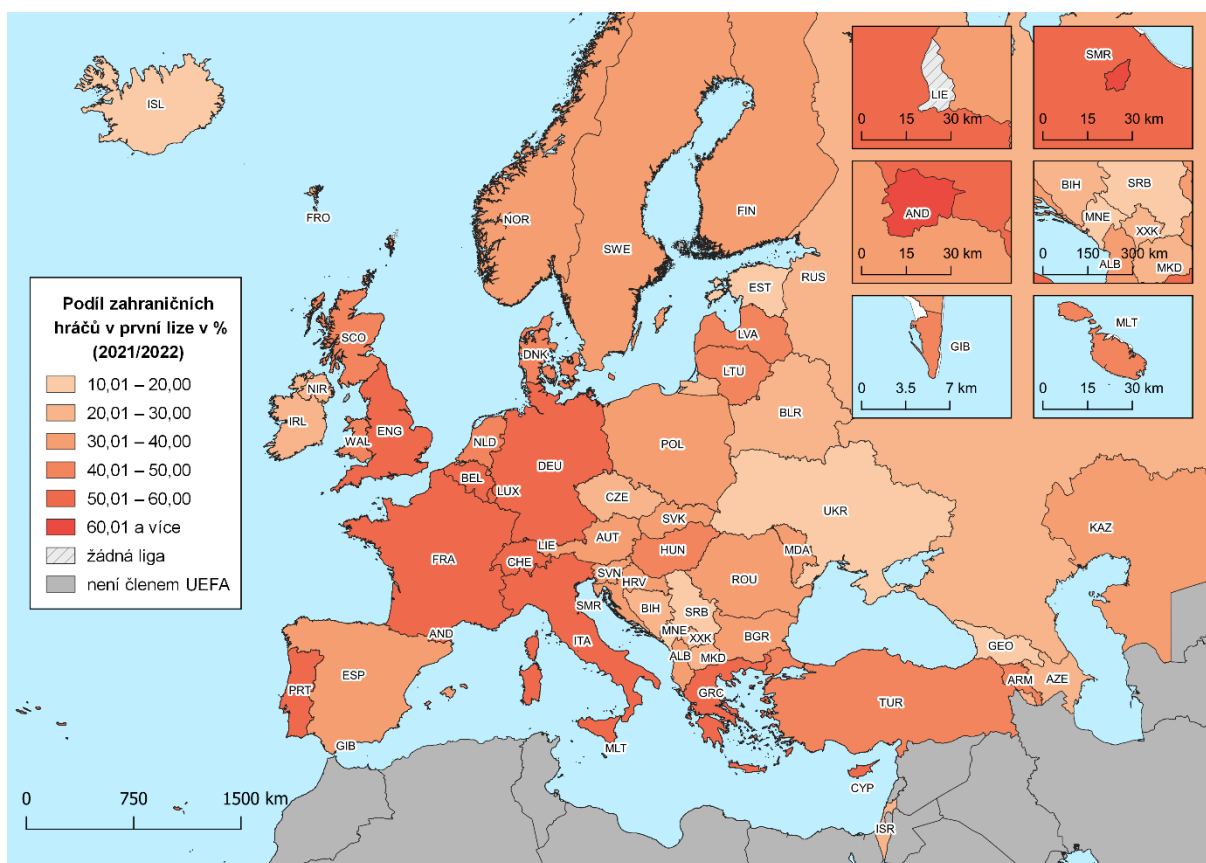
V italské Serii A opět vzrostl podíl zahraničních fotbalistů. Z TOP 5 lig měla právě Serie A druhý nejvyšší podíl zahraničních fotbalistů (55,30 %). Celkový počet zaregistrovaných hráčů klesl z 872 na 839. Počet zahraničních fotbalistů naopak stoupl z 441 na 464. V sezóně 2021/2022 ubylo až

15 Brazilců (celkem 25 brazilských fotbalistů), 11 Argentinců (celkem 22 argentinských fotbalistů). Naopak výrazně přibyli francouzští fotbalisté (z 13 na 29 registrovaných fotbalistů) a španělští fotbalisté (z 14 na 21 registrovaných fotbalistů).

Podíl zahraničních hráčů v německé nejvyšší lize se příliš nezměnil (52,39 %). Oproti sezóně 2016/2017 bylo registrováno navíc pouze 5 hráčů (celkem 649 hráčů). Počet zahraničních hráčů vzrostl o 10 (celkem 340). V lize však ubylo brazilských fotbalistů (z 17 na 8 registrovaných hráčů) a Švýcarů (z 25 na 20 zahraničních hráčů). Za období mezi 2 sezónami přibylo nejvíce Francouzů (z 12 až na 35 hráčů). Přibylo také registrovaných rakouských fotbalistů (z 21 na 28 hráčů). Zaregistrováno bylo také 6 českých fotbalistů.

V Ligue 1 bylo zaregistrováno celkem 777 hráčů (o 28 hráčů více než v minulé analyzované sezóně) a 403 zahraničních fotbalistů (o 25 zahraničních hráčů více). Podíl zahraničních hráčů byl 51,87 %. V této sezóně přibylo hráčů reprezentujících Senegal (z 26 na 28 hráčů), Brazílii (z 22 na 28 hráčů), Alžírsko (z 16 na 22 hráčů) a Kamerun (z 14 na 18 hráčů). Pokles registrovaných hráčů byl patrný u hráčů z Pobřeží Slonoviny (z 23 na 18 hráčů). Poprvé z analyzovaných sezón ve francouzské Ligue 1 nebyl zaregistrován žádný český fotbalista.

V české lize byl poměr zahraničních hráčů podobný jako v minulé analyzované sezóně – 22,95 %. Zaregistrováno bylo pouze 579 hráčů (v sezóně 2016/2017 to bylo 601 hráčů). Zahraničních hráčů bylo zaregistrováno celkem 137 (o 2 méně než v sezóně 2016/2017). V lize přibyli brazilští fotbalisté (ze 3 na 8 hráčů) a nigerijští fotbalisté (ze 4 na 7 hráčů). Úbytek hráčů byl zaznamenán u reprezentantů Slovenska (z 39 na 36 hráčů), Chorvatska (z 5 na 2 hráče), Bosny a Hercegoviny (z 10 na 4 hráče) a Srbska (z 10 na 3 hráče).

Obr 5: Podíl zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA v sezóně 2021/2022 v %

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v QGIS

Shrnutí analýzy anglické Premier League

Podíl zahraničních fotbalistů se v anglické Premier League se ve všech analyzovaných sezónách pohyboval okolo 60 %. V prvních analyzovaných sezónách se jednalo o ligu, která měla nejvyšší podíl zahraničních hráčů. Pouze v poslední analyzované sezóně měly vyšší podíly ligy v Andoře a San Marinu. Dá se říct, že v anglické první lize je stabilní počet francouzských fotbalistů, ačkoliv 2., 3. a 4. analyzovanou sezónu byl jejich počet nižší, než tomu bylo v první sezóně. Avšak v poslední sezóně jejich počet stoupl. I v následujících sezónách se očekává, že se podíl nebude příliš navyšovat. Anglické prvoligové kluby musí dodržet pravidlo Home Grown Player Rule, které nedovolí, aby se tento podíl výrazně odchyloval. Také nepředpokládáme, že by cizinců mělo v nejvyšší anglické lize ubývat. Největší počet zaregistrovaných Irů byl v sezóně 2011/2012 (43), kdy jich během pěti sezón přibylo o 17 hráčů a po dalších 5 sezónách 21 ubylo. Skotů v Premier League bylo v každé analyzované sezóně mezi 20-30 zaregistrovanými hráči. Nejvyšší růst zahraničních fotbalistů byl zaznamenán u Brazilců. V sezóně 2001/2002 byli zaregistrováni pouze 2 hráči, o dvacet let později 29 hráčů. Tento skok je nepřímo ovlivněn i úbytkem Brazilců v ostatních ligách TOP 5 lig, kde Brazilců přibylo pouze ve francouzské lize, ve španělské a italské lize však významně ubylo. Nejvyšší počet zaregistrovaných českých hráčů v Premier League byl v sezóně 2006/2007 (7). Ačkoliv

se jejich počet v dalších sezónách snížil, stále je anglická nejvyšší liga druhou nejpočetnější soutěží z TOP 5 lig pro české hráče.

Shrnutí analýzy španělské La Liga

Ve španělské La Lize platí pravidlo o non-EU players. V prvních třech analyzovaných sezónách dosahoval podíl hodnot okolo 33 až 35 %. V sezóně 2016/2017 byl podíl nejvyšší, a to 40,24 %, ovšem v poslední analyzované sezóně podíl zase klesl na hodnotu 36,14 %. Zmíněné pravidlo se týká pouze hráčů, kteří nejsou obyvateli EU. Pravidlo se tedy týká jak fotbalistů z Ameriky, tak fotbalistů z Velké Británie nebo ze Švýcarska. Ačkoliv může být zaregistrováno až 5 hráčů s tímto statutem, španělské kluby registrují většinou 3 hráče s tímto statutem (na soupisku je povoleno umístit pouze 3 hráče se statutem non-EU players). U hráčů z Jižní Ameriky je sice možnost zažádat o španělský pas po dvou letech, ale v realitě to může trvat až tři roky (zejména přes pandemii covid-19 se vystavení pasu prodlužovalo). Pokud hráč nepochází z Jižní Ameriky a má status non-EU player, může zažádat o španělský pas až po pěti letech. Španělské kluby velmi ojediněle registrují tyto hráče. Nejvýraznější změny vybraných národností zahraničních hráčů byly u argentinských hráčů (z původních 56 na 38 registrovaných hráčů během dvaceti let) a Francouzů (z původních 8 na 23 registrovaných hráčů během 20 let). Ve španělské lize je také opravdu nízký počet portugalských fotbalistů (nejvyšší počet byl 21 v sezóně 2011/2012, nejnižší počet byl 11 v sezóně 2021/2022). Pokud se nezmění pravidla ve španělské lize, nejspíše se podíl zahraničních hráčů nebude odchylovat a zůstane v rozmezí od 35 % do 45 %.

Shrnutí analýzy italské Serie A

Italská Serie A se během dvaceti let z TOP 5 lig změnila nejvíce. Podíl zahraničních hráčů v analyzovaných sezónách dosahoval těchto hodnot: 36,28 %, 26,93 %, 43,86 %, 50,57 % a 55,30 %. Ačkoliv má italská liga také pravidlo o non-EU players, kluby v Itálii dokážou tyto hráče registrovat mnohem snadněji než španělské kluby. To lze spatřit při porovnání právě obou lig v sezóně 2021/2022, kdy ve španělské lize bylo zaregistrováno zahraničních hráčů pouze 283, v italské lize 464 (italské kluby měly zaregistrováno celkem o 56 hráčů více). Podobnost obou lig je i v zastoupení zahraničních hráčů. V obou ligách mají většinové zastoupení Brazilci, Argentinci, Francouzi a Uruguayci. V první analyzované sezóně byly největší početní skupiny zahraničních hráčů z Brazílie a Argentiny. Počet registrovaných Brazilců v italské lize přibýval až do čtvrté analyzované sezóny, kdy italské kluby zaregistrovaly 40 brazilských fotbalistů. V posledních pěti letech brazilských hráčů ubývalo méně, v poslední analyzované sezóně jich bylo už jen 25. Argentinců v první analyzované sezóně byl podobný počet jako Brazilců. Po prvních pěti letech bylo zaregistrováno o 10 argentinských hráčů méně (17), po dalších pěti letech o 33 více (50), po dalších pěti letech o 17 méně (33) a v poslední analyzované sezóně o dalších 11 méně (22). Za snížení počtu hráčů z Brazílie může pravidlo, které nedovoluje přestup hráče z Jižní Ameriky do Evropy, pokud hráč nedovrší věku 18 let (Mariotto a Nunes., 2019). V posledních pěti letech se kluby zaměřily i na evropské hráče. V sezóně

2021/2022 tvořili největší zahraniční početní skupinu Francouzi (29). Italská liga má potenciál dosahovat podílu okolo 60 %. Oproti minulým letem není liga pouze o jednom klubu, Juventus Turín (mistrů ligy v letech od sezóny 2011/2012 až po sezónu 2020/2021), ale je více vyrovnaná a tím tedy mohou přední italské kluby lákat více hráčů, především ty zahraniční, k přestupu.

Shrnutí analýzy německé Bundesliga

Podobně jako anglická liga, tak i německá Bundesliga měla podíl zahraničních hráčů ve všech sezónách okolo 50 %. Ačkoliv německá liga nemá stanovená žádná pravidla o non-EU players, neregistruje vyšší počet hráčů mimo EU. Pokud by toto pravidlo bylo zavedeno, problém by nastal u švýcarských hráčů (Švýcarsko nepatří do EU). Jejich nejvyšší počet, pokud jde o analyzované sezóny, byl v sezóně 2016/2017 (25), v Německu tedy tvoří důležitou početní skupinu. Obrovskou výhodu také mají i rakouští fotbalisté, kteří nikterak nemusí řešit jazykovou bariéru. Jejich počet se od sezóny 2006/2007 zvyšoval. V poslední analyzované sezóně jich v německé lize bylo registrováno 28. Momentálně největší početní zahraniční skupinu v německé lize jsou Francouzi. V sezóně 2021/2022 byl jejich počet 35 (v sezóně 2006/2007 to byli pouze 3, v sezóně 2016/2017 12 zaregistrovaných hráčů). V německé nejvyšší lize se také snižuje počet hráčů z Jižní Ameriky. V sezóně 2001/2002 právě Brazilci tvořili nejpočetnější zahraniční skupinu hráčů (23), v sezóně 2021/2022 jich bylo pouze 8. Argentinci ani Uruguayci v analyzovaných sezónách netvořili větší početní skupinu hráčů, proto v příloze 8 nejsou uvedeni. Výraznou početní skupinu v německé lize tvořili i čeští hráči. V sezóně 2001/2002 se jednalo o 16 hráčů, v sezóně 2021/2022 je to pouze 6 hráčů. Ačkoliv se jedná o nejvyšší počet hráčů z TOP 5 lig, je z historického hlediska toto číslo nízké. Nesmíme však opomenout, že v letech 1999 a 2005 byla česká reprezentace v žebříčku FIFA umístěna na 2. místě (v roce 2022 to bylo 38. místo) (FIFA, 2023b). I v německé lize se očekává, že podíl zahraničních hráčů nebude výrazně klesat nebo stoupat a bude se držet u 55 %.

Shrnutí analýzy francouzské Ligue 1

Pokud jsme uvedli podobnost mezi španělskou a italskou ligu, bude na místě, pokud ji uvedeme i mezi německou a francouzskou ligu. V Ligue 1 se podíl zahraničních fotbalistů krom první analyzované sezóny, pohyboval okolo 50 % (velmi podobně tomu tak bylo i v německé lize). Také v obou ligách v posledních deseti letech dominují dva kluby (v Německu Bayern Mnichov, ve Francii Paris Saint-Germain). Obdobně jako uvádíme u analýzy italské ligy, kde v posledních letech nastal zlom a liga nemá jasný dominantní tým, tak v Německu ani ve Francii k tomu v budoucích letech nejspíše nedojde. Ano, může se stát a také se i stalo, že dominantní tým nezíská v jedné sezóně titul, ale tým, který titul získal, je buďto v příštích letech nekonkurenceschopný, nebo dominantní tým nepodával kvalitní výkon. Nejlepší zahraniční hráči, pokud by chtěli přestoupit do jedné z uvedených lig budou preferovat přestup do dominantního klubu (v ostatních TOP 5 ligách jsou alespoň 3 týmy, které mají reálnou šanci na prvenství v lize). Výrazný rozdíl obou lig je ve složení nejpočetnějších zahraničních fotbalistů (v německé lize se jedná o hráče ze západní Evropy, ve francouzské lize se

jedná o hráče z Afriky). Kluby v Ligue 1 v průběhu analyzovaných sezón nejčastěji registrovaly hráče z Afriky, především ze států z bývalé francouzské koloniální říše. Také registrovaní Brazílci ve všech analyzovaných sezónách byli v počtu 20-30 hráčů a nebyl zaznamenán pokles jako tomu bylo ve Španělsku, Itálii a Německu. Nejvíce českých fotbalistů ve francouzské nejvyšší lize bylo zaregistrováno v roce 2006/2007 (celkem 7). I ve francouzské lize lze predikovat budoucí podíl zahraničních hráčů stejný jako v německé lize, přibližně se bude držet u hodnoty 55 %.

Shrnutí analýzy české ligy

V české fotbalové lize došlo mezi první a poslední analyzovanou sezónou dokonce k nárůstu zahraničních hráčů o 180 %. V první analyzované sezóně měla česká liga druhý nejnižší podíl zahraničních hráčů mezi asociacemi UEFA (9,48 %), pouze polská liga měla méně (9,15 %). I ve druhé analyzované sezóně z dostupných dat měla druhý nejnižší podíl (14,10 %), pouze estonská liga měla méně (9,52 %). Až ve 4. a v 5. analyzované sezóně překonala hranici podílu 20 % (ve 4. sezóně podíl 23,13 %, v 5. sezóně podíl 22,95 %). Pokud porovnáme tyto podíly se sousedními státy, tak právě česká liga má nejnižší podíl zahraničních fotbalistů (polská liga, slovenská liga i rakouská liga má podíl přes 35 %, německá liga přes 50 %). Ve slovenské a v polské lize byly největší změny zaznamenány mezi 2.-3. a 4.-5. sezónou (ve slovenské lize změna podílu z 15,80 % na 28,97 % a poté změna podílu z 28,57 % na 39,28 %, v polské lize změna podílu z 22,10 % na 30,22 % a poté změna podílu z 29,90 % na 36,34 %). Česká liga opravdu zaostává v podílu zahraničních hráčů v prvních ligách UEFA. V české lize je pochopitelně nejvíce slovenských hráčů (ve všech analyzovaných sezónách početně od 30 do 40). V analyzovaných sezónách 2011/2012 a 2016/2017 byli v české lize zaregistrováni hráči z Balkánského poloostrova (Chorvaté – 8 a 5 hráčů, Bosňané – 8 a 10 hráčů a Srbové – 9 a 10 hráčů). V posledních letech registrací hráčů narozených ve zmíněných státech ubývá. V české první lize naopak přibývají hráči z Brazílie (nejvyšší počet v analyzovaných sezónách byl v sezóně 2006/2007 – 8, poté úbytek, v sezóně 2021/2022 bylo zaregistrováno opět 8 brazilských fotbalistů) a Afriky (především z Nigérie). Je velká pravděpodobnost, že české týmy se právě zaměří na hráče z Afriky, tímto krokem se již vydala pražská Slavia (SK Slavia Praha, 2022). Ačkoliv se poslední analyzovaná sezóna podobala sezóně 2016/2017, myslíme si, že podíl zahraničních fotbalistů v české lize bude stoupat k podílu přesahujícímu hranici 30 %. Klíčovým faktorem pro zvýšení podílu zahraničních hráčů v české lize bude úspěšná snaha o potlačení rasismu nejen na stadionech, ale také i na sociálních sítích.

6 Diskuse výsledků

Pracovní hypotézy

První pracovní hypotéza, kterou jsme v práci uvedli: v každé první lize, spadající pod konfederaci UEFA, bude přibývat počet zahraničních fotbalistů napříč sezónami; byla téměř pravdivá. V některých ligách byl nejvyšší podíl zahraničních hráčů již v sezóně 2016/2017, a tedy v poslední analyzované sezóně tento podíl mírně klesl. Nicméně obecně lze říci, že podíl zahraničních hráčů napříč analyzovanými sezónami stoupal s výjimkou ruské, ukrajinské a ázerbajdžánské ligy.

Ve 4 z 5 analyzovaných sezón měla anglická Premier League nejvyšší podíl zahraničních hráčů z prvních lig patřících pod konfederaci UEFA. V poslední analyzované sezóně byl vyšší podíl pouze v andorské a sanmarinské lize. I přesto můžeme hypotézu považovat za potvrzenou.

Pravidlo non-EU players, které je zavedeno ve španělské, italské a francouzské lize, nejvíce zasahuje právě španělskou ligu. Španělská La Liga měla v sezóně 2021/2022 podíl zahraničních hráčů pouze 36,14 %. Italskou ligu pravidlo zasáhlo po dobu prvních dvou analyzovaných sezón, ve třech zbývajících podíl zahraničních hráčů začal růst. Francouzskou ligu pravidlo zasahovalo pouze v první analyzované sezóně. Pracovní hypotéza tedy nenaplnuje skutečnost. Ve španělské lize se podíl zahraničních hráčů nejspíše nikdy nebude blížit k 50 % z několika důvodů. Prvním faktorem je důraz na tradici výchovy a rozvoj mladých hráčů v akademiích fotbalových klubů, jež umožňují kvalitní růst mnoha talentovaným místním hráčům, kteří jsou schopni hrát na vysoké úrovni. Dalším faktorem je španělská kultura, která může být pro zahraniční hráče obtížně pochopitelná. La Liga je také fyzicky náročná, což může být pro některé zahraniční hráče odrazující. S kulturou se také pojí jazyková bariéra. Pokud zahraniční hráč plynne neovládá místní řeč, může mít tato překážka vliv na schopnost komunikovat se svými spoluhráči, trenéry, realizačním týmem nebo vedením. Některé španělské kluby jsou finančně omezené a výtěžek z odměn není tak vysoký jako v klubech hrající anglickou Premier League. Kluby s nižšími zisky mohou mít problémy s přilákáním a udržením zahraničních hráčů, kteří mohou v jiných prvních ligách získat vyšší finanční odměny.

Celkový podíl zahraničních hráčů v české lize v průběhu dvaceti let vzrostl až o 180 %. Počet zahraničních hráčů v polské lize, která měla v sezóně 2001/2002 nižší podíl zahraničních hráčů než česká liga, v průběhu dvaceti let vzrostl o 509 %. K výraznému nárůstu zahraničních hráčů došlo po vstupu Polska do Evropské unie v roce 2004. Polská liga se navíc snaží zvýšit svou popularitu a konkurenceschopnost s ostatními ligami. Kluby se snaží nabídnout zahraničním hráčům vyšší mzdy a odměny. Polské ligy jsou často navštěvovány fotbalovými agenty, kteří vyhledávají mladé talenty a možné posily svým zaměstnavatelům. Jistě nesmíme opomenout i polské fotbalové stadiony, které jsou kapacitně mnohonásobně větší než ty v české lize. Ve slovenské lize procentuální podíl zahraničních hráčů za dobu patnácti let (sezóna 2006/2007 až 2021/2022) vzrostl o 240 %. Rozdíl ve slovenské lize můžeme spatřit v nižším počtu týmů, což může znamenat, že kluby mají méně možností

najímat talentované hráče na domácím trhu a více spoléhají na hráče zahraniční. Je důležité poznamenat, že ve všech třech zmíněných ligách existují výjimky, kdy některé kluby mají vysoký podíl zahraničních hráčů, zatímco některé se více spoléhají na domácí hráče.

I poslední pracovní hypotéza se potvrdila a vyšší zastoupení zahraničních hráčů můžeme sledovat v klubech v západní Evropě. Zde uvádíme několik faktorů, proč tomu tak je:

- a) ekonomická situace: kluby ze západoevropských lig jsou obecně bohatší než z lig východoevropských, což hráčům umožňuje získat vyšší mzdu a využívat kvalitnější zázemí s modernějšími tréninkovými centry.
- b) historie a kultura: v západní Evropě již dlouhodobě sledujeme zaměstnávání zahraničních fotbalistů, kteří se zde úspěšně uplatnili. Z kulturního a historického hlediska může být pro hráče tento výběr atraktivnější.
- c) politická a sociální situace: východní Evropa v posledních desetiletích prošla politickými a sociálními změnami, což může mít vliv, pokud jde o snížení atraktivity ligy pro zahraniční hráče.
- d) konkurenceschopnost: týmy v západní Evropě jsou obecně považovány za silnější a konkurenceschopnější než týmy ve východní Evropě.

Výběr sezón

Při výběru analyzovaných sezón byl kladen důraz na výběr poslední ukončené sezóny, což byla v době tvorby práce sezóna 2021/2022, neboť sezóna 2022/2023 nebyla ukončena a její statistiky nebyly konečné. Rozhodli jsme také o časovém intervalu pěti let, a to z důvodu nastínění vývoje v průběhu času. Sezóna 1996/1997 nebyla analyzována z důvodu nedostupnosti většiny dat ve využití databázi.

Výběr analyzovaných lig

Pro hlavní analýzu jsme zvolili TOP 5 nejkvalitnějších evropských lig, které jsme doplnili o českou ligu. Kromě toho jsme se zmínili o polské a slovenské lize, které jsou české lize podobné a mají téměř totožnou kvalitu. Zkoumané téma by se dalo rozvinout v rámci diplomové práce, kde bychom se mohli zaměřit také na ostatní evropské ligy a data analyzovat do větší hloubky.

Výběr jednotlivých zahraničních skupin hráčů

Při výběru jednotlivých skupin zahraničních hráčů jsme usilovali o to, aby výběr reprezentoval právě nejvyšší zastoupení v dané lize. V tabulkách, které se nachází v příloze, se uvádí počet registrovaných hráčů dané národnosti v každé analyzované sezóně. Pokud je počet hráčů jedné národnosti v libovolné sezóně nejvyšší, znamená to, že se jedná o nejpočetnější skupinu zahraničních hráčů. Kromě toho jsme pro porovnání zahraničních hráčů zahrnuli také české fotbalisty.

Proměnlivost dat

Jelikož jsme se zaměřili pouze na analýzu pěti vybraných sezón namísto 20 analyzovaných sezón, mohlo by se stát, že v některých sezónách by došlo k odchylkám, které by ovlivnily vývojový průběh podílu zahraničních hráčů. Proto jsme v příloze zahrnuli graf podílu zahraničních hráčů v TOP 5 ligách a české lize v každé sezóně počínaje sezónou 2001/2002 až k sezóně 2021/2022 (Příloha 8). V grafu lze pozorovat pouze dvě výrazné odchylky. První se vyskytla v sezóně 2013/2014, kde byl v Premier League zaregistrován vyšší počet zahraničních hráčů (510 zahraničních hráčů ze 760 hráčů celkem). Druhá odchylka nastala v italské Serii A, kde bylo celkem registrováno 1170 hráčů (nejvyšší počet ze všech sezón TOP 5 lig) a pouze 530 z nich disponovalo statusem zahraničního hráče. Tento důkaz je propojen i s celkovým počtem hráčů z konkrétních národností, které jsme v práci uvedli. Ani ty se výrazně nevychylují.

Porovnání dat s ostatními publikacemi

V české literatuře je publikací týkajících se podílového zastoupení zahraničních hráčů v jednotlivých asociacích UEFA nedostatek. I přesto jsme v rámci získávání literárních zdrojů prostudovali několik prací, které se zabývaly zastoupením zahraničních hráčů v evropských ligách.

Kolanda (2009) v kapitole 2.3. *Migrační revoluce posledních dekad* uvádí dvě tvrzení:

„Asi nejpozorovatelnější změny jsou spojeny s Afrikou. Tento kontinent byl po dlouhou dobu pouze jakousi zásobárnou levných hráčů pro bývalá koloniální impéria s tím, že ličně kvalitních fotbalistů se nacházely většinou právě pouze na místě bývalých kolonií. I nadále zůstala baštou afrických fotbalových migrantů Francie, kde dokonce v roce 1991 byla jedna desetina všech hráčů působících v Ligue 1 narozena na africkém kontinentě“ (Kolanda, 2009, s. 41). Uvedený výrok lze aplikovat i na poslední analyzovanou sezónu 2021/2022, jelikož počet afrických hráčů v nejvyšší francouzské fotbalové lize zůstal významný (49,7 %). Pro francouzské kluby je výhodné registrovat africké hráče, protože přestupní poplatky, které klub za daného hráče vyplatí, jsou z ekonomického hlediska pro klub marginální a následný prodej hráčů po určité době může přinést vysoké zisky. Tento trend registrování afrických hráčů ve francouzské lize funguje a africký fotbalový trh je pro francouzské kluby stále velmi přínosný.

Autor se ve stejné kapitole zaměřil i na Exploataci talentů z Jižní Ameriky: *„Migrační proudy mířící z jihoamerického kontinentu si v posledních dekadách zachovaly svůj směr ovšem změnil podstatně svoji intenzitu. Hlavním emigračním centrem Jižní Ameriky jsou stále dvě fotbalové supervelmoci Argentina a Brazílie následovaný s odstupem Uruguayi. A stále jsou nejčastější cílovou destinací jihoevropské státy Itálie, Španělsko a Portugalsko. Podstatně se ale změnila frekvence přestupu. Argentina totiž prošla během posledních dvou dekad dvacátého století finanční krizí spojenou s vysokou devalvaci měny a nezdařenými planý k oživení ekonomiky“* (Kolanda, 2009, s. 41). Autorův výrok je k našim aktualizovaným datům stále pravdivý. Kromě toho je důležité poznamenat,

že zájem o tyto hráče není již pouze ve třech zemích (Itálie, Španělsko a Portugalsko), ale rozšířil se i do ostatních TOP 5 lig.

Matušík (2008) v kapitole 5.1.4 *Srovnání situace v Česku s ostatními zeměmi* uvádí: „Výrazný rozdíl mezi počtem fotbalistů ze zahraničí v české lize a v ostatních evropských ligách ukazuje obrovské množství zahraničních hráčů v Anglii a vyrovnaný, ale proti Anglii výrazně nižší stav cizinců v Itálii a ve Španělsku. Rozdíl mezi českou soutěží a ostatními ligami je částečně ovlivněn počtem týmů v dané soutěži. Pozorovat můžeme i celkově rostoucí počet hráčů ze zahraničí ve všech sledovaných ligách. Vývoji počtu cizinců odpovídá, s jednou výjimkou, vývoj podílu zahraničních fotbalistů ve sledovaných soutěžích. Na začátku ročníku 2007/08 dosáhl v Anglii tento podíl 62,5 %, v Itálii meziročně vzrostl téměř o deset procent na 37,9 %, ve Španělsku se rovnal 39,0 % a významně se tento podíl zvýšil také u nás – z 10,4 % na začátku sezóny 2006/07 na rovných 16 %“ (Matušík, 2008, s. 85). Autor uvádí téměř podobný podíl ve vybraných ligách, jako v našem grafu (Příloha 8). Autor pracoval s jinými daty v databázi Transfermarkt. Zmíněná data, která autor uvedl, téměř korespondují s našimi daty z druhé analyzované sezóny (sezóna 2006/2007, pouze v italské lize byl zaznamenán vyšší podíl zahraničních hráčů v sezóně 2007/2008). Autor komentuje rozdíl počtu zahraničních hráčů mezi českou ligu a ostatními TOP 5 ligami logickým výrokem. Pokud má ligová soutěž nižší počet účastníků, očekává se i nižší počet všech zaregistrovaných hráčů. Zmiňujeme, že podílové zastoupení nereflektuje počet klubů v lize. Příkladem je německá Bundesliga, která má z TOP 5 lig jako jediná liga pouze 18 týmů, a i přesto je podíl zahraničních hráčů přibližně 50 %.

Další možnosti výzkumu

V budoucím výzkumu zaměřeném na zastoupení hráčů v jednotlivých ligách UEFA by se data mohla rozšířit údaji tržních cen hráčů v lize a tento jev sledovat v čase. Dále by mohl být výzkum rozšířen o analýzu migračních toků profesionálních fotbalistů z různých částí světa, které by mohly ovlivňovat zastoupení hráčů v jednotlivých ligách. Kromě toho by výzkum mohl zahrnovat analýzu vlivu zahraničních hráčů na úspěšnost týmu v jednotlivých ligách či analýzu vlivu zastoupení hráčů z různých zemí na marketingovou hodnotu jednotlivých lig a klubů.

7 Závěr

Cílem předkládané práce bylo zpracování prostorové analýzy migrace zahraničních fotbalistů v prvních ligách patřících pod konfederaci UEFA v období uplynulých dvaceti let. Byly provedeny analýzy vybraných sezón 2001/2002, 2006/2007, 2011/2012, 2016/2017 a 2021/2022 ve všech ligách UEFA a podrobněji v anglické Premier League, španělské La Lize, italské Serii A, německé Bundeslize, francouzské Ligue 1 a české lize.

V rámci literárního studia jsme se zabývali různými tématy souvisejícími s profesionálním fotbalem. Studie zahrnovala migraci profesionálních fotbalistů, geografii sportu, geografii fotbalu, organizace, které zastřešují profesionální fotbal (FIFA, UEFA), přestupy hráčů a omezující faktory přestupů. Jako výchozí databázi jsme použili webovou stránku Transfemart, která se zaměřuje na přestupy a statistiky lig, klubů i hráčů.

Pro vyhodnocení podílu zahraničních fotbalistů v prvních ligách UEFA jsme potřebovali sestavit informační databázi ze sekundárních dat z databáze Transfermarkt. Tyto údaje zahrnovaly počet hráčů v každé lize v námi zvolené sezóně. Tyto informace jsme následně přepsali do programu Microsoft Excel, kde jsme je podrobněji analyzovali.

Výsledky analýzy ukázaly výrazný nárůst počtu zahraničních fotbalistů od sezóny 2001/2002. Nicméně v anglické, španělské a německé lize v průběhu dvaceti let nedošlo k zásadnímu nárůstu podílu zahraničních hráčů. Nejvyšší nárůst podílu zahraničních hráčů z TOP 5 lig byl zaznamenán v italské lize. V ostatních ligách byl vysoký nárůst podílu zahraničních hráčů pozorován v turecké, řecké, dánské, polské, švédské, bulharské, slovinské, lotyšské, litevské, arménské, maltské, waleské a sanmarinské lize.

V anglické lize lze ve čtyřech z pěti analyzovaných sezón pozorovat nejvyšší podíl zahraničních hráčů, který se od sezóny 2001/2002 výrazně nezvyšoval (odchýlení pouze v sezóně 2013/2014) a stabilizoval se na hodnotě okolo 60 %. Vlivem pravidla o Home Grown players by se tento podíl v dalších letech neměl zvyšovat. Španělskou ligu ovlivňuje pravidlo o non-EU players, které má výrazný vliv na registraci hráčů ze zahraničí. Podíl zahraničních hráčů ve španělské La Lize se pohyboval v rozmezí 30-40 %. I když v italské lize také platí pravidlo o non-EU players, na podíl zahraničních hráčů mělo vliv pouze v prvních dvou analyzovaných sezónách. Od sezóny 2006/2007 se podíl zahraničních hráčů začal zvyšovat a v sezóně 2021/2022 dosáhl hodnoty 55,30 %. Německá Bundesliga měla podíl zahraničních hráčů okolo 50 %, vývoj podílu zahraničních hráčů se stejně jako v anglické lize příliš neměnil. Přestože pravidlo o non-EU players ve francouzské lize není příliš důsledné, podíl těchto hráčů se v této lize od první sledované sezóny po poslední zvýšil pouze o 10 %.

V práci jsme také uvedli národnosti nejpočetnějších zahraničních hráčů. V anglické lize byl od první analyzované sezóny vysoký počet francouzských hráčů, kteří byli doplněni skotskými a irskými fotbalisty. V poslední sezóně se k nim přidali španělští a brazilští fotbalisté. Ve španělské La Lize bylo

v první analyzované sezóně nejvíce hráčů z Argentiny a Brazílie. V průběhu vývoje se zvýšil počet Francouzů a Uruguayců a obě národnosti početně doplnily zmíněné skupiny zahraničních hráčů. V italské lize byl v první analyzované sezóně vysoký počet hráčů z Brazílie, Argentiny a Francie. V poslední analyzované sezóně se k nim připojili i španělští fotbalisté. V německé lize se počet brazilských, českých a chorvatských fotbalistů v průběhu dvaceti let snížil, zatímco počet francouzských, rakouských a švýcarských fotbalistů vzrostl. Tyto skupiny zahraničních hráčů se staly těmi nejpočetnějšími v lize. Ve francouzské lize stále pokračuje trend registrace hráčů z Afriky, zejména z bývalých francouzských kolonií. Tito hráči jsou doplněni brazilskými fotbalisty. V české lize byl v každé analyzované sezóně nejvyšší počet slovenských fotbalistů. V sezóně 2016/2017 byl zaznamenán výrazný nárůst hráčů z Balkánského poloostrova, zejména z Chorvatska, Srbska a Bosny a Hercegoviny. V poslední sezóně byl zaznamenán růst počtu hráčů z afrických zemí.

Migrace profesionálních fotbalistů je neoddelitelnou součástí moderního fotbalu a má vliv na jeho kvalitu i ekonomiku. Přesto je nutné řešit také její negativní dopady jako jsou například narušení kontinuity v klubech a národních týmech nebo přesytení trhu s hráči. Závěrem lze říci, že migrace profesionálních fotbalistů v evropských zemích prošla v posledních dvou desetiletích výraznými změnami, přičemž zvýšená globalizace a liberalizace přestupů přispěly k větší rozmanitosti hráčů.

8 Summary

The aim of this thesis was to conduct a spatial analysis of the migration of foreign footballers in the first leagues under the UEFA confederation over a period of 20 years. The literature study covered various topics related to professional football, such as the geography of sport and football, the role of FIFA and UEFA, factors influencing player migration, etc. For the initial database we used the Transfmarkt website, which provides transfer statistics for leagues, clubs and players. We found that the proportion of foreign players is increasing in some of the top leagues, but this has not happened in the English, Spanish and German leagues. The biggest increase in the share of foreign players from the top 5 leagues was recorded in the Italian league.

In the course of the analysis of 20 years of foreign migration of footballers in the UEFA first leagues, we observed that the English league had the highest proportion of foreign players in 4 out of 5 seasons, which has not increased much since then and has stabilised around 60%, with the exception of the 2013/2014 season. In the Spanish league, the rules for non-EU unregistered players have had a significant impact on the registration of foreign players and the proportion has been in the range of 30-40%. Although the Italian league has a rule on non-EU unregistered players, this only affected the first 2 seasons. Since the 2006/2007 season, the share of foreign players in this league has been increasing and reached 55.30% in the 2021/2022 season. In the German Bundesliga, the proportion of foreign players was around 50%, and like in the English league it has not changed much. Although the rules on non-registered non-EU players in the French league are not very strict, the share of foreign players has only increased by 10% from the first season of monitoring to the last.

In work, we also listed the nationalities of the most represented foreign players in each league. The English league has had a high number of French players since the first season under review, joined in the last season by players from Spain and Brazil. In the Spanish La Liga, players from Argentina and Brazil were the most numerous in the first season, but the number of French players increased during the development. In the Italian league, players from Brazil, Argentina and France were the most numerous in the first season, and in the last season they were joined by Spanish players. In the German league, the number of Brazilian, Czech and Croatian players has decreased over the 20 years, while the number of French, Austrian and Swiss footballers has increased and these groups of foreign players have become the most numerous. In the French league, the trend of registering players from Africa, supplemented by Brazilian footballers, continues. In the Czech league, the number of Slovak players was the highest in each season under review..

9 Použité zdroje

9.1 Literární zdroje

- BAČÍK, Vladimír a Michal KLOBUČNÍK. *Tour de France: geographical approach to the history of sport event / Vladimír Bačík, Michal Klobučník*. 2014. ISBN 9783659486678.
- BALE, J. R. Geographical Diffusion and the Adoption of Professionalism in Football in England and Wales. *Geography*[online]. 1978, **63**(3), 188 [cit. 2023-04-28]. ISSN 00167487.
- BALE, J. R. Geography, Sport and Geographical Education. *Geography*[online]. 1981, **66**(2), 104 [cit. 2023-04-28]. ISSN 00167487.
- BALE, John. *Sports Geography*. 1989. ISBN 9780419143901.
- BALE, John. *Sports Geography*. 2003. ISBN 9780419252306.
- BALE, John. *Editorial. Sports Geography : an overview* [online]. 2008 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.4000/belgeo.10253>
- BRYSON, Alex, Bernd FRICK a Rob SIMMONS. *The Returns to Scarce Talent: Footedness and Player Remuneration in European Soccer*. London: London School of Economics and Political Science, 2009. ISBN 978-0-85328-416-1.
- BUTLER, Bryan. *The Official History of the Football Association*. 1993. ISBN 9781859260050.
- JELÍNEK, Radovan a Jiří TOMEŠ. *První fotbalový atlas světa / [hlavní autoři Radovan Jelínek a Jiří Tomeš]*. 2000. ISBN 8090283209.
- JELÍNEK, Radovan a Miloslav JENŠÍK. *Atlas českého fotbalu: od roku 1890 / Radovan Jelínek, Miloslav Jenšík a kol.* 2005. ISBN 8090364519.
- KOLANDA, Ondřej. *Geografické aspekty fotbalu: Migrace profesionálních fotbalistů*. 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Přírodovědecká fakulta UK. Vedoucí práce Tomeš, Jiří.
- MAGEE, J. a J. SUGDEN. "The world at their feet": Professional Football and International Labor Migration. *Journal of Sport* [online]. 2002, **26**(4), 421 - 437 [cit. 2023-03-30]. ISSN 01937235. Dostupné z: doi:[10.1177/0193732502238257](https://doi.org/10.1177/0193732502238257)
- MATUŠÍK, Michal. *Mezinárodní migrace ve sportu Fotbalisté ze zahraničí v české 1. lize*. 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra sociální geografie a region. rozvoje. Vedoucí práce Drbohlav, Dušan.
- ROONEY, James R. *A Theoretical Analysis of Equine Arthritis*. *Equine Veterinary Journal* [online]. 1969 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: doi:<https://doi.org/10.1111/j.2042-3306.1969.tb03357.x>
- STEWART, Alex. *The Retain and Transfer System: An Alternative Perspective* [online]. 12. 1986 [cit. 2023-03-01]. ISSN 0307-4358.
- TOMEŠ, J. (2012): Sport a geografie I. *Geografické rozhledy*, 21(4), 6–9.
- VAN DEN BOGAERT, Stefaan. From Bosman to Bernard C-415/93; [1995] ECR I-4921 to C-325/08; [2010] ECR I-2177. *Leading Cases in Sports Law* [online]. The Hague, The Netherlands: T. M. C. Asser Press, 2013, 2013-4-9, 91-106 [cit. 2023-

03-01]. ASSER International Sports Law Series. ISBN 978-90-6704-908-5. Dostupné z: doi:10.1007/978-90-6704-909-2_6

9.2 Internetové zdroje

- BRAND, Gerard. How the Bosman rule changed football - 20 years on. *Sky Sports - Sports News, Transfers, Scores | Watch Live Sport* [online]. 2015 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.skysports.com/football/news/11096/10100134/how-the-bosman-rule-changed-football-20-years-on>
- FAČR. PŘESTUPNÍ ŘÁD FOTBALOVÉ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY. *FAČR / FOTBAL.CZ* [online]. 2022 [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/novelizace-prestupniho-radu-s-ucinnosti-od-3-11-2022/a17303>
- FIFA. *History of FIFA - Foundation Fifa.com* [online]. 2012 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <http://www.fifa.com/classicfootball/history/fifa/foundation.html>
- FIFA. History of Football - The Global Growth. *FIFA* [online]. 2014 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20140821083313/http://www.fifa.com/classicfootball/history/the-game/global-growth.html>
- FIFA. *TEN YEARS OF INTERNATIONAL TRANSFERS: A REPORT ON INTERNATIONAL FOOTBALL TRANSFERS WORLDWIDE 2011-2020* [online]. 2021 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://digitalhub.fifa.com/m/47c2f0047dd61f3b/original/FIFA-Ten-Years-International-Transfers-Report.pdf>
- FIFA. The curious case of Kazakh football. *FIFA* [online]. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/fifaplus/en/articles/the-curious-case-of-kazakh-football>
- FIFA. *Global Transfer Report 2022* [online]. 2023a [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: <https://digitalhub.fifa.com/m/2ee0b8943684e25b/original/FIFA-Global-Transfer-Report-2022.pdf>
- FIFA. Czechia. *FIFA* [online]. 2023b [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.fifa.com/fifa-world-ranking/CZE>
- GOAL. Explained: How many foreign non-EU players are Real Madrid, Barcelona & each La Liga team allowed?. *Goal.com: Football News, Live Scores, Results & Transfers* [online]. 2022 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.goal.com/en/news/explained-how-many-foreign-players-are-real-madrid-barcelona--each-la-liga-team-allowed/1kzy86sp6t2ex1qzhuvygusdwj>
- HISTORY OF SOCCER. FIFA: International Governing Body Of Soccer For 118 Years. *History of soccer* [online]. 2022 [cit. 2023-04-05]. Dostupné z: https://historyofsoccer.info/fifa#google_vignette
- MACINNES, Paul. Chinese whispers scarce after rules put brakes on CSL's megastar transfers. *The Guardian* [online]. 2017 [cit. 2023-04-09]. Dostupné z:

<https://www.theguardian.com/football/2017/jul/02/chinese-super-league-transfers-scarce-government-rule-change>

- MARIOTTO, Camila a Simone Lahorgue NUNES. Sports law in Brazil. *Lexology* [online]. 2019 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=f9dc5caa-91de-4ae1-a192-e67204a205a7>
- PREMIER LEAGUE. Home Grown Player rules. *Premier League Football News, Fixtures, Scores & Results* [online]. 2010 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20100813203222/http://www.premierleague.com/page/Headlines/0%2C%2C12306~2094341%2C00.html>
- PREMIER LEAGUE. The origins of the transfer window system. *Premier League Live Scores, Stats & Blog* [online]. 2017 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.premierleague.com/news/60258>
- PRICE, Steve. Chinese Super League Salary Cap Changes Equation Of January 2020 Transfer Window. *Forbes* [online]. 2020 [cit. 2023-04-09]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/steveprice/2020/01/01/chinese-super-league-salary-cap-changes-equation-of-january-2020-transfer-window/?sh=218cd6502d70>
- SANSOM, Antony. Whats Wrong With The Beautiful Game Part 2: The Bosman Ruling. *Bleacher Report | Sports. Highlights. News. Now.* [online]. 2009 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://bleacherreport.com/articles/141771-whats-wrong-with-the-beautiful-game-part-2-the-bosman-ruling>
- SK SLAVIA PRAHA. Strategické partnerství se společností Strive Football Group. *SK Slavia Praha | Oficiální webové stránky* [online]. 2022 [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.slavia.cz/article/19095>
- SMITH, Rory. The Wisdom of the Crowd. *The New York Times* [online]. 2021 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/08/12/sports/soccer/soccer-football-transfermarkt.html>
- THE FA. Plan agreed on entry requirements for overseas players in England post-Brexit in 2021. *The FA* [online]. 2020 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.thefa.com/news/2020/dec/01/gbe-points-based-system-launched-011220>
- THE SPORTSGRAIL. Serie A Foreign Players Rule: What Is It And How Do Teams Follow It. *The SportsGrail | Latest Sports Articles, News And Updates* [online]. 2021 [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://thesportsgrail.com/serie-a-foreign-players-rule-what-is-it-and-how-do-teams-follow-it/>
- UEFA. The origins of the transfer window system. *UEFA.com: The official website for European football* [online]. 2011 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://editorial.uefa.com/resources/01ee-0f842709b739-03dd74116ccf-1000/uefa_direct_105_02.2011_.pdf

- UEFA. Protection of young players. *UEFA.com: The official website for European football* [online]. 2019a [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/protecting-the-game/protection-young-players/>
- UEFA. About UEFA – Administration. *UEFA.com: The official website for European football* [online]. 2020 [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/insideuefa/about-uefa/administration/>
- WILLIAMS, Richard. Why Does Israel's Football Team Play In Europe?. *Sky News: The Latest News from the UK and Around the World* [online]. 2015 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://news.sky.com/story/why-does-israels-football-team-play-in-europe-10359083>

9.3 Zdroje databáze Transfermarkt

- TRANSFERMARKT. Jean-Marc Bosman. *Transfermarkt - The football website for transfers, market values, rumours and stats.* [online]. 2023a [cit. 2023-04-27]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.com/jean-marc-bosman/profil/spieler/244754>
- TRANSFERMARKT. #12 William Saliba. *Transfermarkt - The football website for transfers, market values, rumours and stats.* [online]. 2023b [cit. 2023-03-03]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.com/william-saliba/leistungsdatendetails/spieler/495666>
- TRANSFERMARKT *Transfermarkt - The football website for transfers, market values, rumours and stats.* [online]. 2023c [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.transfermarkt.com/>

Přílohy

Příloha 1: Rozdělení lig

Rozdělení lig na jádra, semi-periferie a periferie	
Vymezení klubu	Kategorie
TOP 5	Jádro
Belgie	Jádro
Nizozemí	Jádro
Turecko	Jádro
Rusko	Jádro
Zbytek Evropy	Mezi jádrem a periferií
Brazílie	Semi-periferie
Argentina	Semi-periferie
USA	Semi-periferie
Saudská Arábie	Semi-periferie
Zbytek Severní Ameriky	Mezi semi-periferií a periferií
Zbytek Jižní Ameriky	Mezi semi-periferií a periferií
Čína	Mezi semi-periferií a periferií
Japonsko	Mezi semi-periferií a periferií
Afrika	Periferie
Ostatní regiony	Periferie

Zdroj: vlastní návrh; vlastní zpracování v Microsoft Excel

Příloha 2: Celkové počty vybraných národnostních skupin ZH v analyzovaných sezónách v anglické Premier League

Premier League – anglická liga					
Národnosti ZH	2001/2002	2006/2007	2011/2012	2016/2017	2021/2022
Francouzi	40	24	26	25	31
Irové	32	26	43	22	25
Španělé	3	12	22	36	32
Brazilci	2	7	15	14	29
Skoti	25	22	23	20	29
Češi	3	7	5	2	4

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

**Příloha 3: Celkové počty vybraných národnostních skupin ZH
v analyzovaných sezónách ve španělské La Liga**

La Liga – španělská liga					
Národnosti ZH	2001/2002	2006/2007	2011/2012	2016/2017	2021/2022
Argentinci	56	47	34	34	38
Brazílci	23	40	25	30	22
Portugalci	12	13	21	17	11
Uruguayci	9	13	12	9	18
Francouzi	8	19	13	22	23
Češi	0	0	0	0	1

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

**Příloha 4: Celkové počty vybraných národnostních skupin ZH
v analyzovaných sezónách v italské Seria A**

Seria A – italská liga					
Národnosti ZH	2001/2002	2006/2007	2011/2012	2016/2017	2021/2022
Brazílci	30	35	36	40	25
Argentinci	27	17	50	33	22
Francouzi	20	12	12	13	29
Uruguayci	14	8	23	7	11
Španělé	7	0	6	14	21
Češi	4	4	4	4	3

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

**Příloha 5: Celkové počty vybraných národnostních skupin ZH
v analyzovaných sezónách v německé Bundesliga**

Bundesliga – německá liga					
Národnosti ZH	2001/2002	2006/2007	2011/2012	2016/2017	2021/2022
Brazílci	23	24	19	17	8
Chorvaté	21	13	14	8	9
Rakušané	8	3	17	21	28
Francouzi	6	3	4	12	35
Švýcaři	6	11	11	25	20
Češi	16	15	13	5	6

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

**Příloha 6: Celkové počty vybraných národnostních skupin ZH
v analyzovaných sezónách ve francouzské Ligue 1**

Ligue 1 – francouzská liga					
Národnosti ZH	2001/2002	2006/2007	2011/2012	2016/2017	2021/2022
Senegalci	20	30	29	26	28
Brazílci	20	30	22	22	28
Alžírci	14	16	16	16	22
Kamerunci	14	15	17	14	18
Ivořané	12	15	23	23	18
Češi	2	7	4	2	0

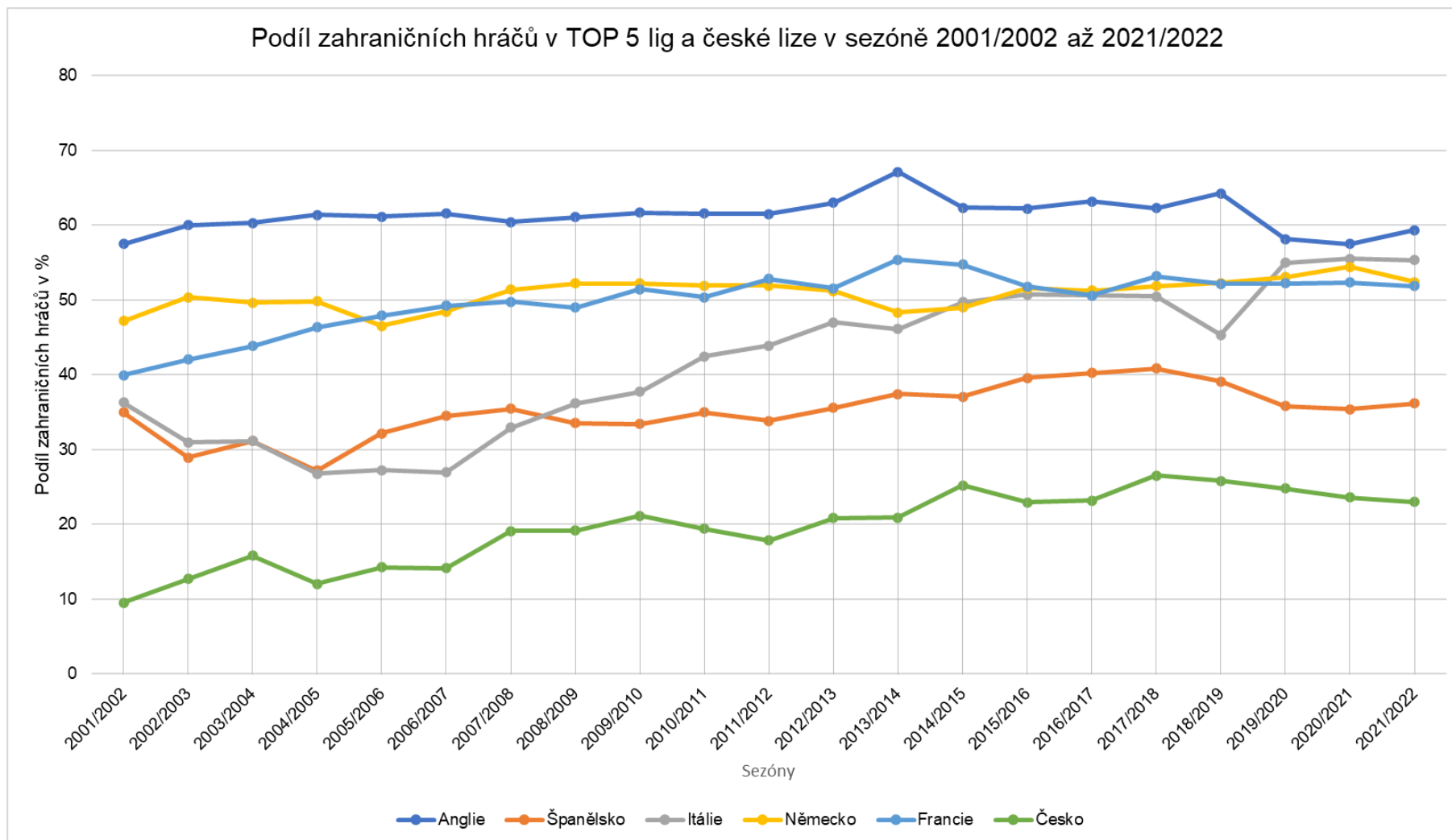
Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

**Příloha 7: Celkové počty vybraných národnostních skupin ZH
v analyzovaných sezónách v české lize**

česká liga					
Národnosti ZH	2001/2002	2006/2007	2011/2012	2016/2017	2021/2022
Slováci	33	38	35	39	36
Brazílci	1	8	4	3	8
Chorvaté	1	1	8	5	2
Bosňané	0	2	8	10	4
Srbové	0	0	9	10	3
Nigeríjci	0	0	0	4	7

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

Příloha 8: Podíl zahraničních fotbalistů v prvních ligách vybraných asociací UEFA v sezónách 2001/2002 až 2021/2022

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

Příloha 9: Asociace UEFA, kódy zemí asociací UEFA, celkový počet hráčů, celkový počet zahraničních hráčů a podíl v sezónách 2001/2002, 2006/2007, 2011/2012, 2016/2017, 2021/2022

Asociace UEFA	Kód země	Sezóna 2001/2002			Sezóna 2006/2007			Sezóna 2011/2012			Sezóna 2016/2017			Sezóna 2021/2022		
		Počet hráčů	Počet ZH	Podíl ZH	Počet hráčů	Počet ZH	Podíl ZH	Počet hráčů	Počet ZH	Podíl ZH	Počet hráčů	Počet ZH	Podíl ZH	Počet hráčů	Počet ZH	Podíl ZH
Anglie	ENG	696	400	57,47	721	444	61,58	738	454	61,52	782	494	63,17	804	477	59,33
Španělsko	ESP	569	199	34,97	626	216	34,50	668	226	33,83	661	266	40,24	783	283	36,14
Itálie	ITA	689	250	36,28	843	227	26,93	814	357	43,86	872	441	50,57	839	464	55,30
Německo	DEU	585	276	47,18	568	275	48,42	601	312	51,91	644	330	51,24	649	340	52,39
Francie	FRA	614	245	39,90	656	323	49,24	689	364	52,83	749	379	50,60	777	403	51,87
Portugalsko	PRT	530	227	42,83	494	268	54,25	541	309	57,12	671	371	55,29	697	395	56,67
Nizozemí	NLD	519	196	37,76	552	237	42,93	570	243	42,63	632	268	42,41	668	298	44,61
Turecko	TUR	599	148	24,71	598	144	24,08	612	199	32,52	690	297	43,04	821	338	41,17
Belgie	BEL	565	256	45,31	567	283	49,91	541	270	49,91	622	357	57,40	655	374	57,10
Rusko	RUS	602	227	37,71	769	288	37,45	836	334	39,95	617	209	33,87	605	176	29,09
Rakousko	AUT	311	117	37,62	320	111	34,69	323	88	27,24	341	107	31,38	417	146	35,01
Řecko	GRC	477	151	31,66	536	228	42,54	571	247	43,26	595	256	43,03	499	285	57,11
Skotsko	SCO	410	174	42,44	453	159	35,10	458	203	44,32	467	220	47,11	499	239	47,90
Ukrajina	UKR	505	101	20,00	665	223	33,53	580	207	35,69	443	73	16,48	547	98	17,92
Chorvatsko	HRV	.	.	.	463	69	14,90	612	89	14,54	450	125	27,78	429	158	36,83
Dánsko	DNK	263	40	15,21	392	117	29,85	372	99	26,61	472	161	34,11	450	195	43,33
Švýcarsko	CHE	383	158	41,25	311	154	49,52	341	160	46,92	349	161	46,13	386	209	54,15
Polsko	POL	470	43	9,15	552	122	22,10	546	165	30,22	602	180	29,90	721	262	36,34
Srbsko	SRB	.	.	.	423	69	16,31	579	108	18,65	672	136	20,24	637	110	17,27
Česko	CZE	517	49	9,48	603	85	14,10	517	92	17,79	601	139	23,13	597	137	22,95
Rumunsko	ROU	.	.	.	703	129	18,35	663	204	30,77	605	135	22,31	674	216	32,05
Švédsko	SWE	198	36	18,18	412	114	27,67	593	201	33,90	593	218	36,76	590	205	34,75
Norsko	NOR	388	84	21,65	470	164	34,89	522	165	31,61	552	189	34,24	545	165	30,28
Kypr	CYP	.	.	.	419	212	50,60	457	281	61,49	496	269	54,23	454	264	58,15
Izrael	ISR	345	61	17,68	373	80	21,45	531	115	21,66	478	119	24,90	496	124	25,00
Bulharsko	BGR	298	52	17,45	485	100	20,62	651	123	18,89	610	177	29,02	554	191	34,48
Maďarsko	HUN	.	.	.	340	144	42,35	623	192	30,82	472	115	24,36	473	196	41,44
Kazachstán	KAZ	325	74	22,77	475	137	28,84	497	159	31,99	458	156	34,06	610	224	36,72
Slovensko	SVK	.	.	.	348	55	15,80	435	126	28,97	462	132	28,57	476	187	39,29
Bělorusko	BLR	488	76	15,57	487	106	21,77	447	109	24,38	658	164	24,92	747	176	23,56
Ázerbájdžán	AZE	427	163	38,17	302	84	27,81	289	80	27,68
Slovinsko	SVN	368	73	19,84	319	61	19,12	349	50	14,33	377	138	36,60	402	152	37,81
Bosna a Hercegovina	BIH	.	.	.	465	105	22,58	555	149	26,85	456	134	29,39	466	122	26,18
Finsko	FIN	303	64	21,12	381	77	20,21	404	106	26,24	417	128	30,70	487	168	34,50
Lotyšsko	LVA	255	57	22,35	276	92	33,33	381	109	28,61	333	93	27,93	384	158	41,15
Albánie	ALB	265	93	35,09	388	101	26,03	378	118	31,22
Gruzie	GEO	207	39	18,84	500	93	18,60
Moldavsko	MDA	499	143	28,66	275	86	31,27
Litva	LTU	.	.	.	393	106	26,97	340	81	23,82	327	149	45,57	383	171	44,65
Arménie	ARM	285	58	20,35	255	57	22,35	404	188	46,53
Malta	MLT	396	118	29,80	483	184	38,10	418	181	43,30
Severní Makedonie	MKD	400	43	10,75	361	75	20,78	439	94	21,41
Estonsko	EST	200	22	11,00	315	30	9,52	401	96	23,94	385	63	16,36	426	77	18,08
Kosovo	XXK	195	27	13,85	362	52	14,36	381	92	24,15
Černá Hora	MNE	434	70	16,13	336	41	12,20
Lucembursko	LUX	285	125	43,86	382	168	43,98	441	219	49,66	417	205	49,16	540	293	54,26
Island	ISL	256	22	8,59	296	42	14,19	409	66	16,14	423	93	21,99	458	70	15,28
Severní Irsko	NIR	432	37	8,56	415	66	15,90	474	105	22,15
Irsko	IRL	313	67	21,41	410	89	21,71	481	72	14,97	433	84	19,40	395	105	26,58
Wales	WAL	406	106	26,11	413	162	39,23	421	174	41,33
Andorra	AND	261	139	53,26	298	231	77,52
Gibraltar	GIB	383	211	55,09	430	197	45,81
Faerské ostrovy	FRO	308	35	11,36	318	33	10,38	338	74	21,89
San Marino	SMR	427	159	37,24	446	302	67,71
Lichtenštejnsko	LIE

Zdroj: Transfermarkt (2023a); vlastní zpracování v Microsoft Excel

Pozn: podbarvení buněk v tabulce slouží k lepší orientaci v jednotlivých ligách, nikoli v jednotlivých sezónách; . chybějící data; – žádná liga